

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин та суспільних комунікацій**

**РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ
ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА
СКЛАДОВА ПРОБЛЕМИ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка 6 курсу, 623 групи
Каракчієва Ірина Василівна

Керівник:

кандидат філософських наук,
доцент. **Струтинський В. Є.**

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ 2023 р.
Зав. кафедрою _____ доц. Макар В.Ю.*

Чернівці – 2023 р.

Анотація

У кваліфікаційній роботі на тему: «Розвиток українсько-польських відносин у контексті війни Росії проти України: міжнародно правова складова проблеми» розкривається власне вплив російсько-української війни на відносини між Україною та Польщею, їхню еволюцію та подальше співробітництво.

Метою курсової роботи перш за все є дослідження розвитку українсько-польських відносин у контексті агресії Росії проти України, визначення пріоритетних напрямків відносин між країнами, цілей та перспективи подальшого розвитку зовнішніх зносин між Польською Республікою та Україною.

Предметом курсової роботи є зовнішньо-політичні, ідеологічні та практичні особливості формування українсько-польських відносин за період війни між Росією та Україною.

Об'єктом курсової роботи розвиток відносин між Україною та Польською Республікою у контексті російсько-української війни.

У даній роботі було визначено як російсько-українська війна, яка бере свій початок з 2014 р., вплинула на відносини Польщі та України. До того ж було визначено роль Польщі як одного з основних союзників для України на міжнародній арені. Адже, Польща не лише надає гуманітарну, військову чи економічну допомогу, а й чітко висловлює свою позицію щодо російсько-української війни перед міжнародними організаціями та світовими лідерами.

Також розглядається як ці відносини впливають на більш широкий регіональний контекст та європейську політику безпеки, підкреслюючи зростаючу важливість стратегічного партнерства між Україною та Польщею.

Ключові слова: російсько-українська війна, політика безпеки, міжнародні відносини, інтеграція, союзник.

Summary

The qualification work on the topic: "Development of Ukrainian-Polish relations in the context of Russia's war against Ukraine: the international legal component of the problem" reveals the actual impact of the Russian-Ukrainian war on relations between Ukraine and Poland, their evolution and further cooperation.

The purpose of the coursework is primarily to study the development of Ukrainian-Polish relations in the context of Russia's aggression against Ukraine, to determine the priority directions of relations between the countries, the goals and prospects for the further development of external relations between the Republic of Poland and Ukraine.

The subject of the coursework is foreign policy, ideological and practical features of the formation of Ukrainian-Polish relations during the war between Russia and Ukraine.

The object of the coursework is the development of relations between Ukraine and the Republic of Poland in the context of the Russian-Ukrainian war.

In this work, it was determined how the Russian-Ukrainian war, which began in 2014, affected the relations between Poland and Ukraine. In addition, the role of Poland as one of the main allies for Ukraine in the international arena was determined. After all, Poland not only provides humanitarian, military or economic aid, but also clearly expresses its position regarding the Russian-Ukrainian war before international organizations and world leaders.

It also examines how this relationship affects the broader regional context and European security policy, highlighting the growing importance of the strategic partnership between Ukraine and Poland.

Keywords: Russian-Ukrainian war, security policy, international relations, integration, ally.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Прізвище І.П.
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1. Методологія дослідження українсько-польських відносин у контексті війни Росії проти України.....	9
1.2. Стан наукової розробки проблеми.	20
Висновки до 1 розділу	25
РОЗДІЛ 2.ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ.....	27
2.1. Формування зовнішньої політики між Україною та Польщею у контексті війни.....	27
2.2. Спільна політика безпеки України та Польщі.	37
2.3. Польсько-українські відносини в контексті інтеграції України до НАТО	47
Висновки до 2 розділу	56
РОЗДІЛ 3.УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ	58
3.1. Роль Польщі як одного з лідерів із підтримки України на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну.	58
3.2. Інтеграція України в Європейський Союз: співпраця та підтримка Польщі.	65
3.3. Сучасні виклики українсько-польських відносин, їх проблематика та перспективи подальшої співпраці.	73
Висновки до 3 розділу	81
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
SUMMARY	98

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що розвиток українсько-польських відносин у контексті агресії Росії проти України є важливим аспектом у міжнародній політиці сьогодення. Перш за все, відіграє геополітичне значення, адже держави розташовані в Центрі Європи та мають спільну стратегію. Діяльність Польської Республіки та України здатна впливати на покращення різних сфер у регіоні. До таких сфер можна віднести: економічну, соціальну, міжнародно-правову, гуманітарну, міграційну та інші.

Збройний напад Росії у 2014 р., а згодом повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 р. чітко вказує на те, що країна агресор не здатна стати сучасною правовою державою. Російсько-українська війна на своєму початку здавалась для світового товариства зовсім далекою проблемою, яка висвітлювалась лише як конфлікт. Тим не менш, Польща являється однією із тих країн, хто першочергово підтримав нашу державу. Протягом 2014-2022 рр. Польська Республіка показувала свою підтримку та солідарність.

Польська солідарність відображає глибокі історичні та культурні зв'язки між нею та нашою державою. Якщо говорити про дипломатичну діяльність, то польська сторона активно веде співпрацю з українськими представниками у міжнародних організаціях. На міжнародних самітах, форумах чи різних зустрічах представники Польщі сміло висловлюють свою позицію щодо війни, й загалом, щодо такої країни як Російська Федерація.

Після початку повномасштабного вторгнення Польща прийняла більше українських біженців, ніж будь-яка інша європейська країна. Уряд Польщі водночас надав низку переваг, таких як доступ до охорони здоров'я та освіти, а також можливості працевлаштування. Протягом минулого року польська влада зареєструвала понад 1,5 мільйона українських біженців.

Метою курсової роботи перш за все є дослідження розвитку українсько-польських відносин у контексті агресії Росії проти України, визначення пріоритетних напрямків відносин між країнами, цілей та перспективи

подальшого розвитку зовнішніх зносин між Польською Республікою та Україною. Виходячи з поставленої мети у даній курсовій роботі до її виконання впливають наступні завдання:

- Визначити методи дослідження українсько-польських відносин контексті війни Росії проти України
- Розглянути початок формування зовнішньої політики між Україною та Польщею у контексті війни.
- Проаналізувати польсько-українські відносини в контексті інтеграції України до НАТО та ЄС
- Висвітлити Польщу як одного з лідерів із підтримки України на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну.
- Визначити сучасні виклики та перспективи подальшої співпраці між Україною та Польщею.

Предметом курсової роботи є зовнішньо-політичні, ідеологічні та практичні особливості формування українсько-польських відносин за період війни між Росією та Україною.

Об'єктом курсової роботи розвиток відносин між Україною та Польською Республікою у контексті російсько-української війни.

Методи дослідження.

У даній курсовій роботі використовувались загальнонаукові методи пізнання соціальних процесів та явищ, а також аналітичний метод дослідження (аналіз розвитку українсько-польських відносин та їх проблематику); метод моделювання, що показує істотну сторону об'єкта аналізу. До того ж взято до уваги іноземні статті та видання для того, щоб краще та ефективніше визначити ключові напрями діяльності, цілі та їх реалізацію. Також дослідження розвитку українсько-польських відносин в контексті російської агресії проти України може включати історичний аналіз: вивчення історичного контексту і взаємин між Україною і Польщею, а також аналіз їх історичної динаміки і змін, особливо у світлі конфлікту з Росією; політичний аналіз: оцінка політичних реакцій та стратегій обох країн у відповідь на російську агресію, що може включати аналіз дипломатичних заяв,

політик і співпраці на міжнародному рівні; економічний аналіз: дослідження економічних наслідків конфлікту для обох країн, включаючи торгівлю, інвестиції та економічну підтримку.

Хронологічні межі охоплюють 1918 – 2023 рр. Також дослідження здійснюється на таких територіальних регіонах як: територія Європейського Союзу, Східна та Центральна Європа, Північна Азія та країни Балтії, Північна та Південна Америка та Африка.

Теоретичне і практичне значення роботи полягає у тому, що результати дослідження можуть бути корисними для подальших наукових дослідження з даної проблематики, а також для читання курсів з міжнародних відносин, тощо.

Структура роботи: магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Основний текст роботи розміщений на 79 сторінках та вміщує 74 джерела.

Ключові слова: російсько-українська війна, політика безпеки, міжнародні відносини, інтеграція, союзник.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. **Методологія дослідження українсько-польських відносин у контексті війни Росії проти України.**

Насамперед, щоб проаналізувати методологію дослідження українсько-польських відносин слід визначити, що являють собою саме міжнародні відносини.

Міжнародні відносини – це академічна дисципліна та практика, яка вивчає взаємовідносини між країнами, включаючи ролі держав, міжнародних організацій, неурядових організацій та корпорацій. Вона охоплює різноманітні питання, які стосуються міжнародної торгівлі та фінансування війн, дипломатії, міжнародного права, глобальної безпеки та екології [15].

Міжнародні відносини також вивчають, як глобальні події впливають на політику в межах країн, сприяючи розумінню взаємозв'язків між міжнародними та внутрішніми процесами [15].

Також не менш важливим є початок російсько-української війни, адже сучасні польсько-українські відносини будуються в більшості навколо цієї проблеми.

20 лютого 2014 р. РФ розпочала окупацію Криму. Пізніше 24 лютого 2014 р. так званий спецназ російської федерації розпочав захід у місто Севастополь. Пізніше Російська Федерація розпочала перекидання зброї на Кримський півострів й блокування українських військових частин та кораблів [1].

Згодом, російські війська без жодних позначок та із замаскованими ідентифікаційними знаками зайняли півострів та повісили прапори РФ. Така

діяльність, звичайно, була проведена без жодних оголошень чи офіційного запиту до влади України [60].

Після окупації Кримського півострову Російська Федерація провела референдум, де більшість голосів були за приєднання до Росії. Тим не менш, більшість держав визнали дане голосування нелегітимним, вважаючи, що це все проводилось під впливом збройного насильства та військової присутності [2].

Анексія Криму викликала міжнародну реакцію та введення санкцій проти Російської Федерації. Наслідком цього була ізоляція Росії на міжнародній арені та втрата взаємозв'язків із багатьма країнами світу. Організація Об'єднаних Націй у свою чергу ухвалила резолюцію, де підтверджено територіальну цілісність України та відхиляє анексію Кримського півострова [59].

Політичним наслідком анексії Криму є те, що це підняло питання про суверенітет та територіальну цілісність України. Окупація Кримського півострова стала однією з основних тем конфлікту. Важливим є і те, що для вирішення даного питання Україні потрібно мати союзників, адже підтримка світового товариства допоможе покласти край російському імперіалізму [15].

Методологічне дослідження відносин між Польщею та Україною в контексті російсько-української війни вимагає вивчення ряду таких ключових аспектів.

Історичний метод дослідження, який відіграє значну роль у розумінні українсько-польських відносин під час війни Росії проти України. Стає очевидним те, що між Росією та Україною були напружені відносини ще з давніх давен [12, с.28]. Президент Росії Володимир Путін наголошував у своїх промовах безліч разів, так звані власні доводи, про те, що українці, росіяни й білоруси – «один народ», а початком хронології «тісних» відносин сягає ще Середньовіччя, часів Київської Русі [20]. Український народ завжди був

невдоволеним такою позицією Російської Імперії, а зараз Російської Федерації.

Громадянська війна 1918-1920 рр. закінчилась поразкою для України. Слід зазначити, що найпершими ворогами, щодо незалежності України були Росія та Польща [13]. Відмінністю між Росією та Польщею є те, що практично через століття одна держава процвітає як самостійна, вийшла на новий рівень дипломатії й цілком міжнародних відносин, бере участь у миротворчих місіях ООН та НАТО й має світовий вплив без маніпулятивних переговорів. Щодо іншої, то варто зазначити, що увесь світ може побачити на власні очі, це те, що Російська Федерація досі не відмовилась від імперіалістичних ідей.

Західні землі України після громадянської війни розділили між сусідніми країнами – Польщею, Румунією, Чехословаччиною. Українська територія увійшла до складу держав суцільними частинами та абсолютно без статусів. На іншій частині земель Української Народної Республіки через збройну агресію, яку розпочала більшовицька Росія було встановлено комуністичний режим. Радянська влада мала невелику підтримку серед місцевих жителів і опиралася на потужний репресивний апарат, а її функціонування було пов'язаним з центральною московською владою [13].

Напад з-боку Російської Федерації на Україну був несподіваним не тільки для нашої держави, а й для міжнародного товариства. Зіткнулися Україна, яка є найбільшою країною в Європі та Росія, що за обсягами перебільшує вдесятеро. Тим не менш 20 лютого 2014 року Російська Федерація розпочала війну проти України, яка триває досі.

Україна впродовж віків прагнула бути вільною та самостійною країною, на жаль, шлях до незалежності був тернистим і довгим. Державність нашої країни розпочала своє формування ще з часів Київської Русі й продовжувала у період Галицько-Волинського князівства, Великого князівства Литовського,

Козацької держави та не великими, але значними державними утвореннями ХХ століття [11].

Відомо, що становлення України як незалежна держав було не завжди стійким. Цьому перешкоджали держави-завойовники, виходячи з цього, українські землі ставали територією, де постійно точилися війни, різноманітні конфлікти та суперечки, а люди ставали підданими тієї чи іншої країни [11].

22 січня 1918 р. Україна вперше оголосила свою незалежність, прописавши це в IV Універсалі Української Центральної Ради. У документі зазначалося, цитую: «Однині УНР стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною суверенною державою українського народу», було заявлено про прагнення до мирного співіснування з усіма сусідніми державами, які не мають права втручатися в її внутрішні справи. Підтверджувалися повноваження влади УЦР до моменту скликання Українських Установчих зборів; Генеральний секретаріат Української Центральної Ради як виконавчий орган було перетворено на Раду народних міністрів Української Народної Республіки, якій доручили провадити далі цілком самостійно переговори з центральними державами й укласти мирний договір [11].

Дві ключові історичні теми впливають на сучасні відносини:

1. Спільна історія та колективна пам'ять: Історичні події, які формували спільне минуле України та Польщі, включаючи спільне панування в Речі Посполитій, козацькі повстання, розділ Польщі, Волинська трагедія та Друга світова війна, залишають слід у колективній пам'яті обох народів [52].

2. Спільна боротьба за незалежність та суверенітет: Історичні виклики, з якими стикалися обидві країни у боротьбі за свою незалежність, особливо проти російського впливу, сприяли формуванню певної солідарності між Україною та Польщею. Це особливо помітно в сучасній підтримці Польщею України у її війні з Росією [52].

Ці історичні аспекти впливають на взаєморозуміння, політичні рішення та культурні обміни між двома країнами в сучасному контексті.

Політичний аналіз українсько-польських відносин у контексті війни Росії проти України охоплює декілька ключових елементів. Дипломатичні відносини, до яких відноситься оцінка, як війна вплинула на офіційні дипломатичні зв'язки між Україною та Польщею. Це включає в себе аналіз заяв високопоставлених політиків, дипломатичних ініціатив, а також офіційних візитів і зустрічей [47].

Розгляд підтримки, яку Польща надає Україні, включаючи військову допомогу, санкції проти Росії, політичну підтримку на міжнародній арені та інші форми підтримки [64].

Після проведення політичного аналізу було визначено, що Польща виступає як активний прихильник територіальної цілісності України та її суверенітету. Країна публічно висловлює підтримку України в контексті агресії Росії на сході країни. Польща має інтерес у розширенні енергетичних зв'язків з Україною та регіоном. Обидві країни співпрацюють у сферах газопостачання та інших аспектів енергетичної безпеки. Вона також активно підтримувала санкції проти Росії у відповідь на анексію Криму та підтримку сепаратистських рухів на сході України [55].

Конфлікт, який триває до сьогодні є наслідком політики за останні 30 років. Під час посилення саме комуністичного режиму Україна стала залежною як і політично, так і економічно від Росії [10].

На початку становлення України як незалежної держави, уряд країни намагався не лише розглядати власні амбіції, а й враховувати в свої подальші дії інтереси інших держав, міжнародних об'єднань та угруповань на місцевому, регіональному та масштабного рівнях [1].

Польща є важливим партнером для України, особливо в умовах конфлікту на сході країни та викликів, що постали перед Україною. Спільні

зусилля обох країн спрямовані на підтримку стабільності та розвитку регіону [55].

Аналіз того, як українсько-польські відносини і війна в Україні впливають на внутрішню політику обох країн. Наприклад, вивчення питань національної безпеки, міграційної політики, а також впливу на громадську думку та політичні дебати в кожній країні [64].

До того ж була проведена оцінка співпраці України та Польщі у сфері безпеки, зокрема у контексті відносин з НАТО та європейською безпековою політикою. Польща надала значну військову допомогу Україні, включаючи зброю та військове обладнання, що є важливим елементом підтримки України [64].

Проаналізувавши міжнародно-правову співпрацю між Україною та Польщею можна сказати те, що одним із ключових моментів у сучасному співробітництві є розробка та впровадження безпекових та правових реформ, зокрема в контексті євроінтеграції України [64].

Провівши емпіричний метод дослідження, який дозволяє досліджувати практику та результати діяльності між Польською Республікою та Україною, показав, що польсько-українські відносини мають складну історію, яка варіюється від співпраці до конфліктів. Але, тим не менш, після початку російсько-української війни, обидві сторони намагаються сприяти покращенню відносин та йти на компроміси [64].

Вивчення ролі України та Польщі в міжнародних організаціях, таких як Європейський Союз, НАТО та ООН, особливо у світлі війни. Такий аналіз включає в себе оцінку дипломатичних зусиль, миротворчих ініціатив та санкцій [64].

Українська держава стояла на межі вибору між співпрацею із західними країнами й організацією та «братерством» із Російською Федерацією. Блок НАТО був на заході та півдні кордонів нашої країни, який швидко

розширювався у східному напрямку. Україна та країни НАТО мають спільні інтереси у зовнішній політиці та не несуть за собою імперіалістичні наративи, на відміну від Росії, яка прагнула бути лідером не лише на пострадянському просторі, а й у всьому світі. Звичайно, дивлячись не на тодішні відносини між Росією та Україною, на те, що більшість чиновників були проросійськими виникає логічне рішення минулої української влади – обрати шлях нейтралітету та позаблоковості, що й було зафіксовано у Декларації про державний суверенітет Української РСР 16 липня 1990 року [1].

Ознайомившись зі статтею «Інтеграція України до ЄС: російський чинник», автором якої є Сергій Солодкий, визначила, що однією з головних причин війни Росії проти України є наближення України до Європейського Союзу та розгляд її можливості до інтеграції. Загалом вибір Україною шляху до євроінтеграції викликало опозицію з-боку Російської Федерації. РФ вважала Україну своєю, так званою, сферою впливу, звичайно, вона боялася втратити свій вплив та вигоду [9]. Натомість, Польща, яка займає не останнє місце у ЄС цілковито підтримує напрямок міжнародної політики України та стала свого роду помічницею України у даному питанні.

Ще однією причиною такої реакції Росії є те, що український ринок є стратегічно важливим для РФ для її товарів та послуг. За рахунок втрати економічного впливу на Україну, Росія тим самим зазнала значних наслідків у своїй економічній сфері [9].

Російська Федерація сприймала Україну ключовим компонентом, щоб мати вплив на політичні, економічні та інші перспективні рішення для РФ в Європі [9].

Влада Росії ніколи не визнавала Україну як спроможного кандидата для інтеграції в ЄС чи будь-яких інших західних організацій. У РФ завжди були впевнені, що українська держава у них під цілковитим контролем. Натомість, російський уряд дуже підтримував українського президента Л. Кучму, а опісля

його місце мав посісти також максимально лояльний В. Янукович, який згодом практично зруйнував відносини між Україною та Європейським Союзом [9].

Маніпулятивну політику Російська Федерація використовувала та продовжує не тільки у відносинах з Україною чи Грузією, а й з країнами-членами Європейського Союзу. Низка держав у Євросоюзі є прихильниками російської влади та життя з російським газом та нафтою. Такі країни протидіють діалогам та співробітництву України з Європейським Союзом. Звичайно, що й у даному випадку Росія використовує власні методи домовленості, такі як економічні та енергетичні махінації й навіть військові погрози [9].

Також у дослідженні була проведена оцінка потенційних довгострокових наслідків війни для українсько-польських відносин, що стосується не тільки до зовнішніх зносин, а й до регіональної безпеки. Аналіз проводився, насамперед, у пошуку перспективи двосторонніх відносин та їх стратегічного значення [39].

Проводивши аналіз медіа простору у контексті українсько-польських відносин під час війни, спровокованої Росією, визначила, що дослідження у даному плані включає кілька ключових аспектів:

1. Аналіз змісту новин, що включає систематичний огляд та аналіз новинних звітів, статей, опитувань, коментарів тощо, які публікуються в українських та польських медіа. Особлива увага приділяється тону звітів, представленню фактів та наративів.

2. Аналіз пропаганди та дезінформації, а саме вивчення, як інформація, особливо та, що походить з Російської Федерації, впливає на громадську думку та відносини між Україною та Польщею. До того ж, це включає в себе ідентифікацію спотворення фактів, фейкових новин та маніпуляції.

3. Порівняльний аналіз, тобто порівняння того, як різні медіа-групи в Україні та Польщі зображують війну та відносини між країнами. Це може виявити відмінності у підходах до звітності та інтерпретації подій.

4. Аналіз впливу медіа на громадську думку: Оцінка того, як звіти медіа впливають на сприйняття війни та українсько-польських відносин серед громадян обох країн.

5. Етапи кризової комунікації, а саме вчення того, як уряди та організації використовують медіа для комунікації під час кризи, включаючи стратегії звітності, повідомлення в екстрених ситуаціях, та керування інформацією [39].

Аналітичний метод дослідження, в контексті польсько-українських відносин включає наступні підходи:

- Критичний аналіз документів: Вивчення офіційних документів, дипломатичних записів, міжурядових угод, законодавчих актів та політичних заяв для розуміння формальних аспектів відносин.
- Статистичний аналіз: Використання статистичних даних для оцінки економічних відносин, торгівлі, інвестицій та інших кількісних аспектів співпраці.
- Системний аналіз: Розгляд відносин як частини більшої системи міжнародних відносин, з урахуванням ролі інших країн, міжнародних організацій та глобальних тенденцій.
- Компаративний аналіз: Порівняння польсько-українських відносин з іншими двосторонніми відносинами для виявлення унікальних або загальних рис.
- Дискурсивний аналіз: Аналіз мови, риторики та дискурсів, які використовуються політиками, ЗМІ та експертами для опису відносин.
- Сценарний аналіз: Розробка та аналіз різних сценаріїв розвитку відносин на основі поточних тенденцій та можливих майбутніх подій.

- Контент-аналіз: Вивчення змісту медійних матеріалів, публічних виступів, та інших текстових джерел для зрозуміння того, як відносини представляються та інтерпретуються [14], [8].

Структурний метод дослідження – це підхід, який фокусується на вивченні внутрішньої організації, структури, а також зв'язків і взаємодій між різними елементами системи. У контексті польсько-українських відносин, це включає аналіз політичних структур, а саме вивчення організаційної структури урядів обох країн, їхніх міністерств і агентств, які відповідають за міжнародні відносини та зовнішню політику [31], [22].

Аналіз ключових економічних секторів, які взаємодіють у рамках двосторонніх відносин, включаючи торгівлю, інвестиції та спільні підприємства [31], [22].

Також структурний метод дослідження включає в себе огляд мереж культурного обміну, освітніх програм та соціальних ініціатив, що сприяють взаєморозумінню між народами [22].

За даним методом було проведено аналіз ролі міжнародних організацій та угод, у яких беруть участь обидві країни, та їхній вплив на двосторонні відносини. Дослідження способів, якими різні організації та інституції (урядові, неурядові, приватні) взаємодіють і впливають на формування та розвиток відносин між країнами[31].

Отже, дослідження розвитку українсько-польських відносин в контексті російської агресії проти України може включати історичний аналіз: вивчення історичного контексту і взаємин між Україною і Польщею, а також аналіз їх історичної динаміки і змін, особливо у світлі конфлікту з Росією; політичний аналіз: оцінка політичних реакцій та стратегій обох країн у відповідь на російську агресію, що може включати аналіз дипломатичних заяв, політик і співпраці на міжнародному рівні.

Медіа аналіз допомагає зрозуміти, як інформація та наративи впливають на громадську думку, політику, та міжнародні відносини у контексті українсько-польських відносин під час війни.

Аналітичний метод дослідження допомагає всебічно аналізувати польсько-українські відносини, виявляти ключові виклики, можливості для співпраці та визначати напрямки для майбутнього розвитку.

Структурний аналіз допомагає зрозуміти, як внутрішні складові відносин між Україною та Польщею впливають на їх загальний характер, динаміку та еволюцію.

Польща, яка являє собою одного із ключових партнерів та союзників України показала усьому світові, що вона повністю засуджує дії РФ, і потрібно надалі ізолювати цю країну від усього світу. Польща та Україна є важливими торговельними та економічними партнерами одна для одної. Обидві країни співпрацюють у сферах торгівлі та інвестицій. Її підтримка допомогла Україні впоратися з викликами, пов'язаними з конфліктом та реформами, та продовжує бути важливим фактором у забезпеченні стабільності та безпеки в регіоні.

1.2. Стан наукової розробки проблеми.

У дослідженні була використана низка матеріалів та ресурсів, які висвітлюють тематику українсько-польських відносин в контексті війни Росії проти України.

Важливою оцінкою є наукові статті, дослідження та аналізи, що опубліковані в академічних журналах. Ці роботи часто містять глибокий аналіз історичних, політичних та соціальних аспектів зовнішніх зносин між даними країнами.

За науковою роботою М. Ф. Криштановича: «Методика дослідження міжнародного співробітництва України та Польщі міжнародних відносин» було визначено декілька ключових аспектів, які впливають на вивчення проблематики. Дана праця висвітлює чітко аналітичний підхід, за яким я змогла визначити комплекс чинників для наукового дослідження, такі як критичний аналіз документів, статистичний аналіз, системний аналіз, компаративний аналіз, дискурсивний аналіз, сценарний аналіз та контент-аналіз [14].

Першочерговим було вивчення самої проблематики, такої, як російсько-українська війна, яка бере свій початок ще з 20 лютого 2014 р. У роботі «Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики», авторами якої є П.П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізник, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков та Л. В. Чупрій, описуються причини, передумови та хід війни, який всебічно описує ворога та дає змогу побачити, що саме криється під російською агресією та що така поведінка має значення на міжнародній арені [1].

У праці В. А. Василенко «Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки» також доповнює історичний метод дослідження даної роботи та дозволяє вивченню саме перебігу подій та чинників, які впливають на розвиток подій [2].

Саме історичний метод дослідження висвітлює природу проблеми і показує, як минуле впливає на майбутнє. У праці В. Гевко «Військово-політична співпраця між Україною та Польщею у 1992–2003 роках» можна побачити зародження сучасних польсько-українських відносин [5]. Адже Польща була однією з перших країн, хто офіційно визнали державну незалежність України 2 грудня 1991 р. [6]. Ці дві сусідні країни стали розвивати свої відносини на нових засадах будучи суверенними державами. До сьогодні історія України та Польщі була важкою через історичні події, такі як поділ Польщі та українсько-польські конфлікти, що чітко висвітлено у польській статті: «Ukraina w polityce bezpieczeństwa Polski. Przegląd uwarunkowań po 2014» [68].

Одним із перших кроків назустріч Україні із польської сторони було створення у січні 2015 р. відповідну українсько-польську консультативну групу експертів, задля виконання двостороннього Меморандуму про співпраці з підтримки реформи місцевого самоврядування в Україні. До складу цієї групи увійшли дев'ять польських фахівців, які мали досвід з реалізації польської адміністративно-територіальної реформи. Одним із ключових інструментів заснування міжнародного оборонного посередництва були намагання нейтралізувати Російську Федерацію [57]. Ці кроки Польщі висвітлюється у роботі науковців та фахівців «Praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Stępnia 30 lat stosunków między Polską a niepodległą Ukrainą: Doświadczenia a perspektywę» [57].

Починаючи з 2017 р. Україна підтримує Польщу у просуванні проєкту макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону, а 5 вересня 2018 р. Польща, Угорщина, Словаччина та Україна підписали Угоду. Карпатська стратегія має важливе значення для польсько-українських відносин, адже це як спосіб примирення, особливо після «Волинської трагедії». Позиція щодо Карпатської Угоди чітко виражена у праці «Foreign Policy Audit: Ukraine-Poland» написаною Катериною Зарембо [37].

Не менш важливими є дослідження звернень і декларацій, виголошених польських урядом та представниками Польщі на міжнародному рівні, у відповідь на вторгнення Росії в Україну. Аналіз риторики та мови країни-союзниці, яка використовується у промовах та заявах. Як от у статті: «The Minister of Defence of Ukraine and the Minister of National Defence of Poland signed the Protocol on Military and Technical Cooperation. Ministry of Defence of Ukraine», де Міністерство оборони України та Міністр національної оборони Польщі підписали Протокол про військово-технічне співробітництво [65].

Також розвиток відносин між Україною та Польщею описаний в статті «Польсько-українські відносини: потенціал – більший за проблеми [18]» та у праці Агнешки Пікульської «Wilczewska & Richard Sakwa Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives [27]». Якщо аналізувати перше джерело, то можна визначити, що відносини між Україною та Польщею продовжували розвиватися на основі партнерства та співпраці в різних сферах. Обидві країни продовжували висловлювати свою підтримку у відносинах з партнерами в регіоні та на міжнародних форумах при цьому посилюючи дипломатичні відносини [18].

Провівши аналіз роботи Агнешки Пікульської можна побачити, що вивчення іншомовних джерел є не менш важливим, адже можна побачити один із аспектів проблематики з іншої сторони та проаналізувати різні точки зору.

Офіційні документи та заяви від урядів України та Польщі включають дипломатичні звернення, угоди, спільні декларації та прес-релізи. Вони відображають офіційну політику та позиції країн щодо ключових питань, таких як безпека, оборона, гуманітарна допомога, економічна взаємодія, та підтримка України на шляху до ЄС та НАТО. Ці документи є первинними джерелами для розуміння офіційних відносин між країнами та забезпечують фундамент для міжнародного права та дипломатії.

Статті, репортажі та аналітичні матеріали у провідних медіа допомагають вислідковувати поточні події, публічні дискусії та виклики. Ось наприклад у статтях: «Journal of Southeast European and Black Sea Studies [38]», «Poland and Ukraine: Defending Europe's Future [44]», «Poland is leading Europe's response to the Russian invasion of Ukraine [48]» та «Poland wants Ukraine to join EU "in a few years" on one condition [53]» чітко виражена позиція Польської Республіки, щодо інтеграції України до ЄС. Польща вважає, що Україна здатна сприяти покращенню майбутньому Європи. Польща активно підтримує інтеграцію України до Європейського Союзу, використовуючи свій вплив у ЄС для лобювання українських інтересів. Вона надає Україні допомогу у впровадженні реформ, необхідних для відповідності критеріям членства в ЄС, зокрема у сферах правосуддя, адміністративного управління, боротьби з корупцією та відновлення економіки. Польща також підтримує культурний та освітній обмін, що сприяє зближенню України з Європейськими стандартами та цінностями [44], [48], [53].

Однією з перспектив українсько-польських відносин є Східне Партнерство, спільна ініціатива за участю Європейського Союзу, його держав-членів і шести східноєвропейських країн-партнерів, включаючи Україну із англomовної статті «Eastern Partnership» визначено те, що даний Союз продовжував відігравати значну роль у міжнародних відносинах між Польщею та Україною [32].

Задля того, щоб визначити відносини України та Польщі на сучасному етапі також було проаналізовано мас-медіа, новини як українських форумів, так і польських й англomовних. Важливим є чітке фільтрування інформації, та дослідження проблематики на глобальному рівні. На сайті «Української правди» задля вивчення економічних відносин та саме відновлення України після війни було проаналізовано статтю: «Польща та Україна підписали меморандуми про реконструкцію та спільне виробництво боєприпасів» [23].

Також на форумі «Українська правда» задля вивчення перспективи оборонного співробітництва між Польщею та Україною було досліджено статтю: «Українська оборонна промисловість вироблятиме танкові снаряди разом з Польщею», де було визначено, що державний концерн України «Укроборонпром» та польська компанія «Polska Grupa Zbrojeniowa» домовилися про спільне виробництво 125-мм танкових снарядів. Дана угода передбачає створення нових виробничих ліній у Польщі, причиною цього є високі ризики ракетних ударів з-боку Російської Федерації Росії по об'єктах «Укроборонпрому». Ці угоди були підписані в присутності президента України Володимира Зеленського та прем'єр-міністра Польщі Матеуша Моравецького [23].

Отже, аналіз джерельної бази польсько-українських відносин у контексті війни Росії проти України включає в себе аналіз наукових та аналітичних статей, які включають в себе політичні, військові, економічні та соціальні аспекти.

Також було використано у дослідженні аналітичні звіти та дослідження, що включають в себе роботу дослідницьких інститутів та аналітичних центрів, що детально висвітлюють динаміку розвитку українсько-польських відносин. Було проведено досліджено статті в академічних журналах та монографії, наукові публікації, що містять детальний аналіз історичного, політичного та економічного контексту.

Також проводився аналіз ЗМІ та новинні статті, адже новинні ресурси часто надають найактуальнішу інформацію про розвиток подій, реакції урядів та міжнародні відгуки. Мас-медіа охоплюють широкий спектр точок зору, від офіційних урядових позицій до аналізу експертів.

Висновки до 1 розділу

Дослідження польсько-українських відносин вимагає комплексного підходу, який включає в себе аналіз різних аспектів цих відносин. Важливо використовувати міждисциплінарний підхід, що об'єднує політичний, економічний, історичний та соціокультурний аналіз. Це дозволяє глибше зрозуміти різноманітні фактори, які формують ці відносини.

Історичний метод дослідження є ключовим для розуміння поточних відносин між Польщею та Україною. Історичні події, особливо ті, що стосуються спільного минулого та конфліктів, мають великий вплив на сучасну динаміку відносин.

Також необхідно досліджувати роль і вплив міжнародних інституцій, таких як Європейський Союз, НАТО, Східне партнерство, у польсько-українських відносинах. Це включає аналіз спільних ініціатив, політичних домовленостей та економічних угод.

Також було проведено аналіз політичних і економічних відносин, включаючи торгівлю, інвестиції, оборонну співпрацю та реакції на регіональні та глобальні виклики.

Проводивши аналіз медіа простору у контексті українсько-польських відносин під час війни, спровокованої Росією, визначила, що дослідження у даному плані включає кілька ключових аспектів: аналіз змісту новин, аналіз пропаганди та дезінформації, порівняльний аналіз між медіа простором України та Польщі, аналіз впливу медіа на громадську думку, а також етапи кризової комунікації, а саме вчення того, як уряди та організації використовують медіа для комунікації під час кризи, включаючи стратегії звітності, повідомлення в екстрених ситуаціях, та керування інформацією.

Аналітичний метод дослідження, в контексті польсько-українських відносин включає наступні підходи: критичний аналіз документів,

статистичний аналіз, системний аналіз, компаративний аналіз, дискурсивний аналіз, сценарний аналіз та контент-аналіз.

Аналіз джерельної бази продемонстрував, що на обрану проблематику існує дуже багато наукових робіт, використання яких дозволяє максимально комплексно пізнати польсько-українські відносини в контексті війни Росії проти України, як наукову і геополітичну категорію. Завдяки широкому використанню різних джерел, включаючи офіційні заяви урядів, звіти міжнародних організацій, наукові дослідження, а також засоби масової інформації.

РОЗДІЛ 2

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

2.1. Формування зовнішньої політики між Україною та Польщею у контексті війни.

Українсько-польські відносини мають важливе значення в контексті подій, які відбулися після Вторгнення Російської Федерації в Україну у 2014 р. Польща підтримує Україну в боротьбі за територіальну цілісність та є її важливим партнером у питаннях безпеки.

Польща була однією з перших країн, хто офіційно визнали державну незалежність України 2 грудня 1991 р. [6]. Ці дві сусідні країни стали розвивати свої відносини на нових засадах будучи суверенними державами. До цього часу історія обох країн була важкою через історичні події, такі як поділ Польщі та українсько-польські конфлікти [68].

Однак з оголошенням незалежності України стали відбуватися певні покращення у відносинах. Визнання Польщею незалежності розпочалося й встановлення дипломатичних відносин між Польською Республікою та Україною. Обидві держави розпочали спільні ініціативи для поліпшення відносин, що включає в себе підписання угод про дружбу та співробітництво. З часом відносини між Польщею та Україною розвивалися в різних напрямках. Країни співпрацювали на політичному рівні, розвивали торговельні зв'язки та спільні ініціативи в культурній сфері [68].

Початок російської агресії проти України у 2014 р., де спочатку відбулася анексія Росією Криму, а згодом «гібридна війна» на Донбасі, чітко показала як хибність української безпекової політики з 1991 р., так і межі польсько-українського «стратегічного партнерства» [28].

Через нижчий військовий потенціал та потужне проникнення Росії в сектор безпеки України було чи не основною проблемою, адже все працювало

на користь РФ. Проросійська влада, яка від проголошення незалежності нашої держави діяла в інтересах Росії, яка мала свої плани на Україну. Наша держава була таким чином залежною від російських ресурсів, політиків та їхніх рішень.

Особливо проблемою України була відсутність союзників, вона не змогла успішно захистити свою територію. Нова прозахідна влада, що прийшла проросійського Президента В. Януковича та його підлеглих, заявила про бажання приєднатися до Організації Північноатлантичного договору, однак таке рішення виглядало нереалістичним. Але, НАТО, зі своєю політикою, навряд чи може прийняти як нового члена країну, яка перебуває у стані війни з такою величезною державою, як Росія. Крім того, організації колективної оборони зазвичай працюють як "страхові поліси", тобто перш ніж щось має з вами трапитись, ви повинні вжити деякі запобіжні засоби [28].

У військовому плані Польща мало чим могла допомогти Україні в умовах війни з Росією. Польські політичні еліти не передбачали прямого військового втручання як через обмежені польські військові можливості, так і через небажання вступати у військовий конфлікт з Росією та несумісність таких дій із членством Польщі в НАТО. Україна, у свою чергу, сподівалася отримати зброю від країн НАТО, зокрема Польщі. Україні було запропоновано продаж військової техніки Польщею, але ця пропозиція так і не була реалізована, адже українська сторона хотіла отримати її безкоштовно. Тому, принаймні офіційно, Польща не постачає зброї в Україну. Однак не можна виключити, що така допомога надається таємно. Безумовно, що польські та українські неурядові організації, що базуються в Польщі, постачали нелетальне обладнання, таке як одяг, окуляри нічного бачення тощо для української армії та воєнних формувань [7].

Незважаючи на активну політику всередині Європейського Союзу, Польська Республіка була усунена від міжнародних переговорів щодо врегулювання конфлікту в Україні. Ще в лютому 2014 р. Польща була однією з країн, які вели переговори про мирне вирішення кризи «Євромайдану», то з

весни 2014 р. вона була відсутня за столом переговорів, ані на «Женевському форматі», де укладалась угода між Україною, Росією, США та ЄС, ні «Нормандському форматі», до якого приєдналися Україна, Росія, Німеччина та Франція, ні на «Мінських домовленостях 1 та 2», де велись переговори між Україною, Росією, ОБСЄ та «ДНР» і «ЛНР» [28].

Така ситуація зумовлена двома фактами: по-перше, міжнародна позиція Польщі залишалася слабкою порівняно з ключовими гравцями, які зараз беруть участь у вирішенні воєнного конфлікту. По-друге, «стратегічне партнерство» між Польщею та Україною є недоліком для першої, оскільки Російська Федерація вважає за краще мати справу з посередниками, які мають більш виважений підхід до обох сторін конфлікту. Український уряд, схоже, усвідомлює цей факт, оскільки не може розраховувати на допомогу Заходу, вона має мати справу з Росією, на російських умовах, які не розділяють тісні відносини України та Польщі [28], [67].

У січні 2015 р. було створено відповідну українсько-польську консультативну групу експертів, задля виконання двостороннього Меморандуму про співпраці з підтримки реформи місцевого самоврядування в Україні. До складу цієї групи увійшли дев'ять польських фахівців, які мали досвід з реалізації польської адміністративно-територіальної реформи [57].

Україні допомога надається шляхом проведення консультацій й навчальних заходів, а також опрацювання та передачі відповідної польської документації. До того ж, неурядові організації Польщі у співпраці з польською владою та Асоціаціями воєводств, повітів, міст а інших громад протягом багатьох років проводять реалізацію проектів з передачі польського досвіду щодо проведення реформи самоврядування через організації стажування для працівників та представників українських органів місцевого самоврядування [57].

Одним із ключових інструментів заснування міжнародного оборонного посередництва були намагання нейтралізувати Російську Федерацію. Вести діалог та контактувати з Росією щодо цього питання не хотіли ні польська дипломатія, ані А. Квасневський. Вони вважали, що це повинні здійснювати голова Європейського Союзу та країн, яких російська влада може розглядати як рівних партнерів – США, Німеччину або ж Францію. Польські політики переконали своїх європейських колег і союзників, що в умовах неоімперського повороту в політиці РФ, ставлення Європи до Росії повинно змінитися. Зокрема, вона не повинна надавати їй жодних особливих прав щодо України чи інших пострадянських країн [57].

На жаль, чимало основних країн-членів Європейського Союзу розглядали Росію як ключового партнера на східному кордоні ЄС і НАТО, без надмірних очікувань щодо її внутрішньої політики або, що вона не буде втручатися у вибори на «ближньому зарубіжжі» [57].

Торгівельні відносини між Україною та Польщею були важливим аспектом економічного співробітництва між країнами. Обидві країни прагнули зміцнювати та розширювати економічні зв'язки. Хочу висвітлити деякі деталі торгівельних відносин у 2015 р.:

1) Угоди про вільну торгівлю: Україна та Польща підписали ряд угод та меморандумів, спрямованих на сприяння вільній торгівлі товарами та послугами. Ці угоди створювали сприятливі умови для обміну товарами і послугами між країнами.

2) Експорт і імпорт: Україна та Польща здійснювали активний обмін товарами. Україна експортувала до Польщі продукцію сільського господарства, машини та обладнання, а Польща, у свою чергу, постачала на український ринок різноманітні товари, включаючи продукти харчування та машини.

3) Інвестиції: Польща і Україна розвивали інвестиційні відносини. Польські компанії інвестували в різні галузі української

економіки, що сприяло розвитку підприємств та створенню нових робочих місць.

4) Торговельні місії: У 2015 році проводилися різні торговельні місії і виставки, які сприяли обміну досвідом та підтримці бізнесу між обома країнами.

5) Співпраця в транспорті: Польща та Україна співпрацювали у розвитку транспортних проєктів, включаючи будівництво і реконструкцію доріг та залізниць, що полегшило торгівлю товарами [6].

Ці торговельні відносини сприяли обміну товарами та послугами між Україною та Польщею і покращили обидві економіки. Також ці відносини мали важливе значення для зміцнення взаємозалежності обох країн і розвитку їхньої співпраці [6].

У 2016 р. відносини між Україною та Польщею продовжували розвиватися на основі партнерства та співпраці в різних сферах. Щодо дипломатичних відносин, то обидві країни продовжували висловлювати свою підтримку у відносинах з партнерами в регіоні та на міжнародних форумах [18].

Польща й надалі надавала гуманітарну допомогу для внутрішніх переселенців та жителів прифронтової зони України. Польська Республіка надавала медичну допомогу для поранених в бойових діях та лікування мирних жителів. Це включало в себе доставку медичного обладнання, ліків, та лікарського персоналу [18].

До того ж Польща надавала гуманітарні гузи з продовольством, питною водою, одягом та іншими необхідними речима для внутрішніх переселенців й громадян України, що залишились жити на Сході України [18].

Польща виступала, щоб Європейський Союз брав активнішу участь у справах безпеки Східної Європи, водночас поклавшись на рішення НАТО. У 2016 р. у Варшаві відбувся саміт НАТО, де країни-учасники домовились

надати Україні комплексний пакет допомоги. Також тоді було прийнято рішення щодо розміщення багатонаціональних батальйонів НАТО у Польщі, Естонії, Латвії та Литві. У відповідь, український уряд схвалював це рішення [18].

Польща підтримує Україну в інтеграції до НАТО, що робить її запеклим союзником. До того ж Польська Республіка залишається одним із основних постачальників військової допомоги Україні, яка бере участь у спільних навчаннях та тренуваннях. Хоча зазначити, що литовсько-польсько-українська бригада була утворена у 2014 р [18].

Історичні питання завжди були болючим місцем в польсько-українських відносинах, тоді як для партії «Право і справедливість» історична політика є наріжним каменем її платформи. Більше того, тема, яка стосується Волині, підхоплена як ЗМІ, так і радикальними силами та ще більше загострена фільмом Войцеха Смаржовського «Волинь», може ще більше поглибитись в публічний дискурс Польщі та використовуватися радикалами [37].

Як українським, так і польським політикам потрібно уникати будь-яких кроків, які можуть бути неправильно витлумачені іншою стороною. Безумовно, Україна має право продовжувати власну політику пам'яті, але будь-які промахи чи провокації можуть трактуватися неоднозначно в Польщі саме тоді, коли польська преса зосереджена на Україні [37].

Водночас посилення уваги партії «Право і справедливість» до історичного контексту може знищити всю побудовану довіру до українців у Польщі, який повільно формувався протягом понад 10 років завдяки зусиллям громадянського суспільства України під час Помаранчевої революції та Євромайдану [37].

Обговорення історичних питань має перейти з політичної площини в академічні кола, включно з українсько-польським форумом істориків. Водночас обидві сторони повинні усвідомлювати, що робота Форуму

передбачає кропіткі дослідження, які, можливо, не зможуть розставити всі крапки над «і» в питаннях історичних образ у коротко чи навіть середньостроковій перспективі [37].

Починаючи з 2017 р. Україна підтримує Польщу у просуванні проекту макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для Карпатського регіону. 5 вересня 2018 р. Польща, Угорщина, Словаччина та Україна підписали Угоду про наміри створення вищезазначеної стратегії. 21 лютого 2020 р. у польському Красічині країнами, що уклали Декларацію було визначено нові цілі Карпатської стратегії [27].

Польська сторона вважала, що розробка такого плану матиме особливе значення для територіальної згуртованості та зміцнення співпраці не лиш між деякими інтегрованими країнами Європейського Союзу, а й між усім ЄС. До того ж посилить й співпрацю з східними партнерами, серед яких є Україна [37].

Українська сторона вважала, що Карпатський регіон повинен розвиватися та рухатись до нових стандартів, адже це є одним із ключових пріоритетів регіональної політики держави. Основні пріоритети регіонів було визначено у Державній стратегії розвитку на 2021-2027 рр. Починаючи з 2017 р. Україні досі активно працює над створенням та визначенням пріоритетних проєктів щодо Карпатського регіону у сферах культури та безпеки, що сприятимуть досягненню певних цілей та розвитку даного регіону [37].

Основні рішення щодо України приймаються в Польщі в офісі президента Анджея Дуди. Так само Президентський консультативний комітет, роботу якого було відновлено після обрання Анджея Дуди, відповідає за визначення стратегічних напрямків двосторонніх відносин [37].

У МЗС Польщі відносинами з Україною опікується особисто заступник міністра безпеки, східної політики та Європи Марек Зьолковський. Хочу зазначити, що за чисельністю персоналу Посольство Польщі в Києві та

Делегація Польщі при Європейському Союзі є найбільшими польськими дипломатичними представництвами [37].

Польща залишається ключовим торговельно-економічним партнером України протягом тридцяти років співробітництва, що не дивно, держава входить у п'ятірку держав, з якими Україна має тісні відносини. Торговельно-економічне партнерство розвивалося з кожним роком все стрімкіше, не рахуючи економічну кризу. Відповідно до даних Держкомстату України, за результатами 2020 р. Польща не тільки як торговельний партнер, а й як імпортер товарів України перейшла з четвертого місця на третє у світі після Китаю та Німеччини з обсягом двосторонньої торгівлі з Україною товарами у 7,36 млрд дол. США. У 2021 р., за результатами першого півріччя (4,6 млрд дол. США) обійшла Німеччину і на сьогоднішній день поступається лише КНР [37].

У 2018 р. Польща стала першою державою з якою Україна започаткувала консультації щодо Кримського питання, а саме деокупації Криму. Польська сторона завжди підтримувала суверенітет України та відстоювала територіальну цілісність нашої держави [57].

Тим не менш, щодо введення експлуатації російського газу « Північний потік – 2», Польська Республіка з усіх європейських країн найбільше чинить опір опліч з Україною. «Північний потік – 2» не зовсім пов'язаний із енергетикою та економікою, але є точно політичним інструментом Президента Російської Федерації В. Путіна, який спрямований проти безпекової політики як України, так і у загальному Європи [57].

До того ж у листопаді 2021 р. відбулась величезна показова провокація російської влади у вигляді вигаданої міграційної кризи нелегітимного Президента Білорусі О. Лукашенка проти Польської Республіки, за рахунок того, що ним було завезено в Білорусь мігрантів із Близького Сходу. Така поведінка свідчила про те, що В. Путін у своїй, так званій, агресивній політиці

не тримає орієнтир лише на Україну, а й використовує свій режим гібридної війни проти Польщі як центр Східної Європи для НАТО та Європейського Союзу [59].

Щоб характеризувати людину, яка є очільником Кремля у кризовій спецоперації проти Польської Республіки, Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький заявив, цитую: «Лукашенко є виконавцем останньої атаки. Але у цієї атаки є замовник, який знаходиться у Москві. І цей замовник - президент Путін» [16].

Отже, Польща була однією з перших країн, хто офіційно визнали державну незалежність України 2 грудня 1991 р. Дві держави стали розвивати свої відносини на нових засадах будучи суверенними державами. До цього часу історія обох країн була важкою через історичні події, такі як поділ Польщі та українсько-польські конфлікти.

Однак з оголошенням незалежності України у 1991 р. стали відбуватися певні покращення у відносинах. Визнання Польщею незалежності розпочалося й встановлення дипломатичних відносин між Польською Республікою та Україною.

У відносинах між Україною та Польщею спостерігається активна взаємодія в різних сферах, таких як політика, економіка, безпека та гуманітарна допомога. Польща є важливим партнером для України, особливо в контексті геополітичних викликів та російсько-української війни.

Обидві країни прагнуть зміцнювати свої політичні відносини через активну дипломатичну взаємодію. Польські дипломати та лідери підтримують Україну в міжнародних форумах та налагоджують діалог з Києвом.

Польська Республіка та Україна мають активні торгівельні зв'язки, вони розвивають економічні проекти, сприяють обміну товарами та послугами, що сприяє економічному зростанню обох країн. Торгівельні зв'язки відкривають

широкі можливості для економічного спільного розвитку Польщі та України, сприяючи створенню нових робочих місць та збільшенню обсягу торгівлі.

Україна та Польща співпрацюють в рамках НАТО та інших безпекових ініціатив з метою забезпечення стабільності в регіоні. Як зазначалося, Польща підтримує Україну в контексті війни Росії проти України та питань безпеки.

Не менш важливим є те, що Польща виступає важливим партнером для України в процесі її інтеграції до Європейського Союзу. Польський досвід в цьому питанні є досить важливим для нашої держави. До того ж Польська Республіка надає підтримку та поради Україні на її шляху до євроінтеграції.

2.2. Спільна політика безпеки України та Польщі.

Україна та Польща мають спільний кордон та давню історію міжнародних відносин. Подолання історичних розбіжностей і підтримка позитивних сусідських відносин є важливою перспективою для обох країн та фактором для сприяння стабільності та безпеці в регіоні.

Україна, безперечно, займає постійне місце в політиці безпеки Польщі, яке є дуже значущим. Це є наслідком трьох важливих геостратегічних умов: по-перше, Україна та Польща належать до одного геостратегічного простору (Центральноєвропейський геостратегічний регіон, далі: SERG), внаслідок чого між ними існує значна багаторівнева взаємозалежність у сфері безпеки [67].

По-друге, бажання інтеграції України в євроатлантичну та європейську зони дає можливість Польщі поглибитись в систему безпеки НАТО та ЄС, до яких вона належить, і тим самим не бути частково в ролі «прикордонної держави» у вищезгаданих структурах [67]

По-третє, поточний і майбутній розвиток ситуації в Україні, яка розглядається як у контексті її інтеграції до євроатлантичного простору, так і можливої прогресивної буферизації, безпосередньо через генерування загроз, викликів чи можливостей, що впливає на реальний стан Польщі. З цієї причини, незважаючи на далекосяжну незрілість та існуючі спрощення в деяких проблемах, які мають місце як у конкретно польській політиці, так і в польсько-українських двосторонніх відносинах. Немає сумніву, що кожен польський уряд, незалежно від своєї політичної далекозорості, має враховувати український фактор у своїй діяльності, спрямованій на досягнення безпеки держави та регіону [67].

Зміни в ситуації Центральноєвропейському геостратегічному регіоні, що є наслідком протиборства позиції Російської Федерації, підтверджують цю ситуацію. Події навколо російсько-української війни, як не дивно, з одного боку підвищують рівень безпеки Польщі (саме через інтеграцію системи

Північноатлантичного альянсу, значною мірою відповідно до вимог Польщі), а з іншого боку, можуть довготерміново зменшити та підвищити потенціал загроз та масштаби впливу на Польщу [7].

Війна в Україні несе з собою дві протилежні тенденції, ступінь домінування однієї над іншою ще остаточно не визначена. Перша тенденція визначає зростання потенціалу загроз у центральноевропейському геостратегічному просторі, так зване перетворення України на нестабільну проміжну ланку, яка перебуває в нестабільному вимушеному оборонному становищі. Щодо другої тенденції, то вона збільшує потенціал можливостей повернення до дискусії про системну, не обов'язково інституційну, інтеграцію України до НАТО та Європейського Союзу, а також посилення оборонного потенціалу України [67].

Як уже зазначалося вище, теперішнє значення України в безпековій політиці Польській Республіці є результатом фундаментального факту, а саме того, що обидві країни належать до одного геостратегічного регіону, внаслідок чого існує природна багатогранність та рівень взаємозалежності між ними у сфері безпеки. Політика безпеки України та Польщі найбільше визначається у військових факторах. Адже геостратегічний регіон — це сухопутний, морський або суша-морський район, що також включає в себе повітряний простір, де політичні, економічні чи військові події впливають на безпеку у світі [67]. [7].

Ситуація, яка стосується конкретно безпеки безпосередньо впливає і водночас визначає здатність держави реалізувати власну стратегію у своєму геополітичному просторі. Це один із найважливіших факторів, що визначає та обумовлює здатність держави досягати цілей безпеки [67].

Протягом багатьох років Україна та Польща співпрацюють через кордон, не дивлячись на труднощі, що виникають на шляху співробітництва,

обидві держави вживають спільні запобіжні засоби та займаються пошуком двосторонніх рішень [17].

У 2004 – 2006 рр. було створено Програму сусідства Польща-Білорусь-Україна «INTERREG IIIA / TACIS CBC 2004 – 2006». За ці роки було реалізовано 167 проєктів, бюджет Програми складав 58,4 млн євро [17].

Згодом Програма продовжилась як транскордонне співробітництво Польща-Білорусь-Україна «ENPI 2007-2013». У зазначені роки Програмі зросло фінансування, загалом із бюджету Євросоюзу. Бюджет вимірювався в понад 203 млн. євро, які були реалізовані в 117 проєктів, у які входили 9 стратегічних, 102 регулярних та 6 парасолькових проєктів (з 56 мікропроєктами) [17].

У програмному періоді 2014-2020 рр. Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна діяла в рамках Європейського інструменту сусідства (ENI). З точки зору бюджету, програма була найбільшою програмою ENI CBC на сухопутних кордонах ЄС. Його загальний бюджет понад 201 млн євро дозволив профінансувати 155 проєктів – 10 стратегічних, 65 звичайних та 80 мікропроєктів [17].

Програма на 2021-2027 рр. спочатку була підготовлена за тристоронньою формулою між Польською Республікою, Білоруссю та Україною, як продовження існуючої успішної транскордонної співпраці. Тим не менш, через, зокрема, порушення прав людини в Білорусі, розпочаті у 2021 році та політично мотивоване використання мігрантів на зовнішніх кордонах Євросоюзу, і, нарешті, участь Білорусі у військовій агресії Росії проти України у 2022 році, співробітництво ТКС з Білоруссю було призупинено. Тому Програма 2021-2027 рр. є двосторонньою: Польща–Україна [17].

Польща, разом з Великою Британією, США, Канадою, Литвою та Естонією, увійшла до Спільного координаційного комітету з питань оборонних реформ в Україні. Зокрема, у 2016 році військовослужбовці

польської Бригади Стшельцов Підхаланських (гірсько-піхотна бригада) провели двомісячні навчання українських військових на Яворівському полігоні. Протягом усього часу війни між Росією та Україною, Польща надавала гуманітарну допомогу в Україну, лікування та реабілітація бійців, поранених в зоні АТО та навчання українських офіцерів у польській армійській школі [37].

Важливою складовою безпекових відносин між Україною та Польщею є співпраця у сфері військової промисловості. З цією метою міністри оборони двох країн Степан Полторак і Антоні Мацеревич підписали на саміті НАТО у Варшаві протокол про внесення змін до Угоди про військово-технічне співробітництво. Зокрема, протокол передбачає створення Робочої групи з питань військово-технічного співробітництва в рамках українсько-польської міжурядової комісії з питань економічного співробітництва [65].

Польща та Україна взаємно зацікавлені у спільному виробництві вертольотів, безпілотних літальних апаратів, комплексів індивідуального захисту тощо. Така співпраця є вигідною як у безпековому, так і в економічному плані. Польські інвестиції у спільний проект польської компанії «Lubawa SA» та держконцерну «Укроборонпром» із виробництва військової амуніції в Івано-Франківську, яка була запущена в кінці 2016 року, оцінювалась у 1 млн євро [34].

Теперішній уряд Польщі, як і його попередники, наполягають НАТО на проведенні «політиці відкритих дверей» щодо України. У 2016 р. Польща приймала у Варшаві саміт НАТО, куди вона запросила Україну, будучи приймаючою державою, до офіційного рішення всіх членів Альянсу. Тоді ж Польська Республіка лобіювала українське питання на саміті в порядку денному [37].

Завдяки цьому Україна занурилась в практичне співробітництво оборони: окрім батальйону «Полукрбат», який був створений ще у 2000 р. та

брав участь в операціях у Косово, 25 січня 2016 р. проводилась церемонія, де було відкрито командування Спільної литовсько-польсько-української бригади. У лютому У 2016 році були проведені перші навчання нової бригади [37].

За рахунок створення такого міжнародного підрозділу для України є не лише прикладом, а й можливістю практичної інтеграції до сил НАТО навіть без формального членства. Це має велике значення, адже такі пропозиції рідко підтримують серед країн-учасниць Альянсу [38].

Польща запропонувала Україні ще одну ініціативу – ідея «Міжмор'я», що перекладається польською мовою як ABC (Adriatyk–Bałtyk–Morze Czarne). Метою даного проєкту, за визначенням Анджея Дуди, є зміцнення політичної суб'єктності Центрально-Східної Європи, а точніше Європи в рамках євроатлантичної спільноти [61].

Якщо говорити точніше, то це не альтернатива, а додаткова безпекова структура, яка допоможе країнам Центрально-Східної Європи наспіти за рівнем розвитку західних держав. До того ж, це не оборонна структура, а безпекова в найширшому сенсі, яка включає в себе такі сфери як військова, енергетична, економічна, інфраструктурна та соціально-історична. Така ініціатива буде функціонувати не в просторі Схід-Захід, а дещо в конкретнішому напрямку Північ-Південь [61].

За словами польського Президента Анджея Дуди, прикладом реалізації цього проєкту може слугувати швидкісна залізниця між Таллінном і Дубровником, де маршрут розгалужуватиметься до Відня, Києва, Бухареста, Софії та Белграда [61].

25 серпня 2016 р. в Дубровнику відбувся саміт лідерів та високих представників 12 держав Центральної та Східної Європи, розташованих між Балтійським, Чорним та Адриатичним морями, і ця подія стала першим кроком, що стосується реалізації ініціативи «Міжмор'я». Україна, була однією

із запрошених держав, але не відправила свого представника. Тим не менш, Анджей Дуда на Конференції послів у Києві затвердив у своєму виступі, що даний проєкт відкритий для Києва, а участь України вітається Польщею. Президент Польщі наголосив, що Україна має право обирати партнерів для альянсів, і це її суверенне право [61].

Хочу зазначити, що перш за все, польська сторона розглядає Міжмор'янський Союз як організацію з рівноправних членів та де процес вступу є ініціативою всіх зацікавлених сторін. Загалом, український уряд зацікавлений проєктом, але успішна участь України передбачає чіткого бачення її внеску [61].

Основні аспекти та цілі проєкту "Міжмор'я" включають:

1. Енергетична безпека: Розвиток інфраструктури для забезпечення безпеки постачання енергії та диверсифікації джерел енергії. Це включає побудову газопроводів, електромереж та інших проєктів.

2. Транспорт та логістика: Покращення транспортної інфраструктури включає в себе будівництво автомагістралей, розвиток залізничної системи та розширення морських портів для полегшення торгівлі та транспортування товарів.

3. Економічний розвиток: Залучення інвестицій та сприяння економічному розвитку регіону через інфраструктурні та енергетичні проєкти. Ініціатива створює умови для розвитку підприємництва та покращення інвестиційного клімату.

4. Підвищення рівня безпеки: Обговорення питань безпеки в регіоні та пошук спільних рішень для зміцнення безпеки в рамках Європи [49].

Зокрема, одним із ключової складової політики безпеки між Польщею та Україною в рамках ініціативи «Міжмор'я» є енергетична. Враховуючи як спротив країн регіону проєкту Північний Потік-2, так і однозначне збільшення

транзиту газу РФ через Україну (17,9% зростання за перші дев'ять місяців 2016 р. в порівнянні з 2015 р.) [49].

До того ж, Україна зацікавлена в розвитку газопроводу, саме між Україною, державами Вишеградської групи та Румунією (так званий проект Східноєвропейського газового хабу). У грудні 2014 року було підписано Угоду про співпрацю між українськими та польськими газотранспортними операторами («Укртрансгаз» та «Gaz System S.A.»), яка передбачає будівництво газопроводу між Більче-Волицькими ПСГ (Львівська область) та Дроздовицьким перевалом (пункт на українсько-польському кордоні) [49].

На 2017 р. було заплановано будівництво частини України, а комерційне використання газопроводу з 2020 р. Не менш важливим є те, що Україна виявила бажання доєднатися до проекту «GIPL» з будівництва газопроводу між Литвою та Польщею, який був підтриманий Європейською комісією. Реалізація даної ініціативи мала забезпечити нашу державу постачання газу з Клайпедського СПГ-терміналу через трубопроводи Білорусі та Польщі [49].

Також, не менш важливим є захист спільного кордону між Україною та Польщею, що являє собою складним та важливим завданням, особливо в контексті конфлікту на сході України та зміни безпекових обставин в регіоні [63].

Україна та Польща проводять спільні патрульні операції на своєму спільному кордоні. Ці операції включають в себе спільні патрулі прикордонних служб обох країн для забезпечення безпеки та контролю над транскордонним рухом [63].

До того ж, обидві країни мають спільні прикордонні пункти пропуску, де здійснюється контроль та митне оформлення. Ці пункти є ключовими для контролю за рухом осіб та товарів. У зв'язку з російсько-українською війною та існуючими загрозами безпеки, контроль кордону є важливим для

запобігання незаконному перетину кордону, контрабанді та іншим проблемам у сфері безпеки [61].

Україна та Польща також співпрацюють в рамках різних міжнародних та регіональних ініціатив, спрямованих на підвищення безпеки на кордоні, включаючи обмін інформацією та координацію дій між прикордонними службами. Також, задля безпеки проводяться спільні військові навчання на прикордонних територіях, задля підвищення військової готовності та спільної дії в разі виникнення потенційних кризових ситуацій [61].

Отже, одним із основних завдань польської політики безпеки, яке піднялося до рангу стратегічної мети, було послаблення негативних наслідків так званої прикордонної держави в рамках НАТО та Європейського Союзу. Це питання постійно входить до цілей політики безпеки Польщі. Після 2013 року це особливо важливо в умовах політики Російської Федерації в Центральній та Східній Європі. Її наслідком є збройна агресія проти України, анексія однієї частини її території – Кримського півострова та фактична окупація іншої – Луганської та Донецької областей, спроба її внутрішньої дестабілізації та остаточний підрив міжнародного порядку в цьому частини Європи, а саме порушення положень Будапештського меморандуму.

У контексті російської агресії на сході України Польща є одна з небагатьох держав-членів НАТО, які враховують свій внесок розвитку безпеки України, а до цього відноситься й розвиток регіону, крізь призму як розвитку безпеки України, так і обороноздатності та інтеграції України в західні структури безпеки.

Польща співпрацює з Україною в галузі безпеки та оборони. Ця співпраця включає в себе спільні військові навчання, обмін досвідом та технічну допомогу.

Важливою складовою безпекових відносин між Україною та Польщею є співпраця у сфері військової промисловості. З цією метою на саміті НАТО у

Варшаві було підписано протокол про внесення змін до Угоди про військово-технічне співробітництво. Зокрема, протокол передбачає створення Робочої групи з питань військово-технічного співробітництва в рамках українсько-польської міжурядової комісії з питань економічного співробітництва. Також обидві країни співпрацюють у питаннях енергетичної безпеки та диверсифікації джерел постачання енергії, зокрема у контексті газових постачателів.

Ініціатива "Міжмор'я" (Three Seas Initiative) є регіональною спільнотою, яка об'єднує 12 країн Центральної та Східної Європи, розташованих між Балтійським, Чорним та Адріатичним морями. Ця ініціатива була створена з метою підсилити співпрацю в області енергетики, транспорту та інфраструктури.

Головні аспекти Ініціативи "Міжмор'я" включають:

- 1) Енергетична безпека: Однією з основних мет цієї ініціативи є розвиток інфраструктури для підвищення енергетичної безпеки регіону. Це включає побудову газопроводів, електромереж та інших проектів для забезпечення постачання енергії.
- 2) Транспорт та логістика: Ініціатива спрямована на покращення транспортної інфраструктури в регіоні, зокрема шляхом розвитку автомагістралей, залізниць та морських портів.
- 3) Економічний розвиток: Ініціатива "Міжмор'я" також спрямована на підвищення економічного розвитку та залучення інвестицій до регіону через інфраструктурні та енергетичні проекти.
- 4) Підвищення рівня безпеки: Ініціатива також включає в себе обговорення питань безпеки в регіоні та спільних заходів для її зміцнення.

Ця ініціатива визнається як спроба зблизити країни Центральної та Східної Європи для спільного розвитку та підвищення їхньої стабільності та конкурентоспроможності в рамках Європейського Союзу та світового ринку.

Захист спільного кордону є ключовим аспектом безпекової політики обох країн, і спільна співпраця в цьому питанні допомагає забезпечити стабільність та безпеку в прикордонних регіонах України та Польщі. Робота прикордонних служб та співпраця на цьому рівні є важливою для забезпечення безпеки та контролю над кордоном в умовах складного геополітичного контексту.

2.3. Польсько-українські відносини в контексті інтеграції України до НАТО.

Польська Республіка виступає важливим союзником для України в контексті намагань щодо її приєднання до НАТО. Польща та Україна мають спільний інтерес у зміцненні колективної безпеки та обороноздатності у регіоні. Не менш важливим є те, що Польська Республіка активно підтримує участь України в програмах партнерства з НАТО, сприяє обміну досвідом у військовій сфері та надає політичну підтримку на шляху України до членства в альянсі.

Основою польсько-українських відносин є «Декларація про принципи та основні напрямки розвитку українсько-польських відносин», яка була підписана обома сторонами у 1990 р. [16] та «Договір між Україною та Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво у 1992 р. [17]. Польсько-українські відносини зазнали значного впливу з-боку Росії, Сполучених Штатів Америки, Європейського Союзу на НАТО, що визначається зовнішніми факторами. На початку 90-х рр. XX ст. Дипломати Польщі визначили політику щодо України як: “пасивний нейтралітет” [5].

Початок польсько-українських відносин у контексті НАТО можна відслідковувати від кінця 1990-х років, після вступу Польщі до НАТО у 1999 році. З того часу Польща стала одним з найактивніших прихильників інтеграції України в євроатлантичні структури, включаючи НАТО [69].

Помаранчева революція в Україні 2004 року стала ключовим моментом у польсько-українських відносинах, особливо в контексті НАТО. Польща сильно підтримала мирне та демократичне вирішення Помаранчевої революції в Україні. Ця підтримка була частиною ширшої стратегії Польщі, спрямованої на заохочення демократизації та євроінтеграції своїх східних сусідів [52].

До того ж Польська Республіка активно сприяла збільшенню співпраці між Україною та НАТО. Що включало в себе ініціативи на двосторонньому рівні, а також сприяння діалогу між Україною та НАТО на міжнародному рівні [52].

Окрім НАТО, Польща також підтримувала зусилля України щодо інтеграції з Європейським Союзом. Це було важливим елементом зовнішньої політики Польщі, спрямованої на зміцнення стабільності та безпеки в Центральній та Східній Європі [52].

Підтримка Помаранчевої революції з боку Польщі є прикладом її більш широкого зобов'язання щодо підтримки демократії та євроатлантичної інтеграції країн колишнього Радянського Союзу, що перш за все, дає поштовх колишнім Республікам СРСР створювати демократичне суспільство та відокремлюватись від РФ [52].

У 2005–2015 рр., після того, як проєвропейська та проатлантична «Помаранчева революція» суттєво вплинула на українську політику, Україна та Польща змогли досягти низки багатосторонніх документів, які уточнювали євроатлантичний курс України та мали обидві країни домовилися про нові умови військового співробітництва. Очевидним є те, що метою польської сторони було перетворення України з байдужої «буферної держави» на справжнього союзника у спільному військово-політичному блоці. У квітні 2005 р. почалася активізація діалогу Україна-НАТО щодо членства. Висновком початку даного діалогу є надання Альянсом документу під назвою «План дій Україна-НАТО», який розкрив сектори, для яких відбулися структурні реформи [40].

Згідно з цим документом було підписано «Річний цільовий план НАТО-Україна на 2005 р. », згідно з яким уряд і органи місцевого самоврядування мали здійснити комплекс досліджень громадської думки щодо НАТО та провести реформи відповідно до вимог Плану заходів [40].

Російська агресія проти України змусила НАТО переглянути власні стратегії регіональної безпеки у Східній Європі. Окупація Криму Росією створила виклики безпеці Чорноморського регіону, пов'язані з широким контекстом євроатлантичної безпеки. Задля забезпечення позицій Альянсу в регіоні вжито низку заходів, у тому числі створення в країні багатонаціональної бригади як сухопутної складової передової військової присутності НАТО, зокрема Польща, яка бере участь у забезпеченні бригади. штаб і координація військової підготовки [40].

Вторгнення Росії в Україну також наблизило обізнаність про безпеку до країн Північної Європи та Балтії, включаючи Польщу. Досліджуючи моделі регіональних стратегій безпеки, які можна швидко організувати і шукаючи тактичні моделі оперативної сумісності, НАТО змогла знайти оптимальний висновок під час навчань «Siil / Steadfast Javelin», які відбулися в травні 2015 року в Естонії. У цих навчаннях брали участь 13 тисяч естонських солдатів, а також 600 військовослужбовців з інших країн НАТО, включно з Польщею [40].

Ключовою тематикою співпраці між Україною та Польщею в контексті НАТО протягом 2010-х рр. була розробка стратегій регіональної безпеки в Європі. Задля того, щоб забезпечити функціонування даного питання зовнішньої політики України, як не дивно, навіть адміністрація колишнього президента України Віктора Януковича, яка у 2012 р. переформувала політику нашої держави в напрямку Україна-НАТО, визнала необхідність «продовжувати співпрацю, партнерство та взаємодію з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) в рамках існуючих механізмів та інструментів, зокрема Хартії про особливе партнерство, Комісії Україна-НАТО, Плану дій Україна-НАТО та щорічних національних програм, спільних робочих груп, у тому числі Спільної робочої групи з питань військової реформи; участь у безпекових програмах ОБСЄ, СНД, ОДКБ, ОЧЕС, інших міжнародних організацій, а також у розвитку загальноєвропейської системи

колективної безпеки», що було неможливим без «збереження партнерської взаємодії та розширення стратегічної співпраці з Польщею» [40].

Підтримка Польщею інтеграції України до НАТО є одним з ключових аспектів відносин між цими країнами, адже ще на початку шляху рішення України щодо вступу до лав НАТО, Польська Республіка всебічно підтримувала та посилювала співпрацю між Україною та країнами-членами Альянсу.

Нижня палата польського парламенту ухвалила резолюцію, в якій підтримує європейські та євроатлантичні прагнення України. За резолюцію проголосували 443 депутати, проти - 2, утрималися – 7 [57].

Всі фракції польського Сейму висловили підтримку резолюції, відзначаючи, що вступ України до НАТО зміцнить альянс та відповідатиме інтересам Польщі. Лише проросійська партія "Конфедерація Свобода та Незалежність" висловила проти, стверджуючи, що така позиція може втягнути Польщу у світовий конфлікт [56].

У резолюції наголошується, що Україна захищає не лише свою державність, але й спільні цінності, такі як демократія та порядок, засновані на міжнародному праві. Відзначено, що військові України стають все більш сумісними з силами НАТО та набувають досвіду на полі бою, тому з військової точки зору вступ України до НАТО буде корисним для альянсу [56].

Частина 4 резолюції польського Сейму зазначає, що процедура запрошення Фінляндії та Швеції до НАТО може бути застосована і до України. Це вказує на бажання використовувати вже існуючі механізми для розширення альянсу, що може полегшити вступ України. Крім того, резолюція підкреслює намір Сейму підтримувати зусилля з метою зміцнення політичної та практичної співпраці між НАТО та Україною. Вона також закликає до побудови консенсусу серед членів альянсу щодо вступу України до НАТО [55].

Відносини між Україною, Польщею та НАТО є складними і мають кілька ключових аспектів:

1. Підтримка України Польщею на самітах НАТО: Польща активно підтримує Україну, особливо на самітах НАТО. На саміті у Вільнюсі Польща виступала за надання Україні чіткого графіка вступу до НАТО, хоча ця пропозиція не була прийнята всіма членами альянсу. Польща також надала Україні значну військову підтримку, включаючи танки та винищувачі [46].

11-12 липня 2023 р. у Вільнюсі відбувся Саміт НАТО 2023 року, був важливою подією, яка збрала глав держав та урядів тридцяти одного члена НАТО, їхніх партнерів і Європейський Союз. Основними темами обговорення були триваюче вторгнення Росії в Україну та потенційне членство Швеції та України в альянсі [74].

Саміт відбувся на фоні російського вторгнення в Україну. Президент України Володимир Зеленський висловлював надію на офіційне запрошення України до НАТО на цьому саміті. На той час 24 держави-члени НАТО офіційно висловили підтримку членству України в альянсі [74].

2. Історичні напруги та примирення: Між Україною та Польщею існують історичні напруги, пов'язані з подіями, такими як Волинська трагедія. Тим не менш, у річницю цих подій лідери обох країн продемонстрували бажання тримати історичну ворожнечу під контролем, вшановуючи пам'ять загиблих та висловлюючи спільні заяви про єдність у боротьбі з загальним ворогом - Росією [46].

3. Економічні та культурні зв'язки: Україна та Польща мають тісні економічні та культурні відносини. Польща виступає як основний європейський захисник України у конфлікті з Росією і є одним з найбільших постачальників військової допомоги Україні. Також Польща прийняла понад 1,3 мільйона українських біженців. Історичний процес примирення між

Україною та Польщею тривав протягом багатьох років і допоміг зміцнити двосторонні відносини [51].

Спільні навчання та військові вправи між Україною, Польщею та країнами НАТО є ключовими для зміцнення військових зв'язків та підвищення обороноздатності. Ці заходи включають:

- Військові навчання: Україна бере участь у низці військових навчань під егідою НАТО, часто з участю Польщі. Це включає тактичні, польові та спеціалізовані навчання, спрямовані на підвищення взаємосумісності та вдосконалення військових навичок [59].

- Співпраця у сфері оборони: В рамках цих навчань Україна та країни НАТО, зокрема Польща, обмінюються досвідом, розвивають спільні процедури та покращують взаємодію між військовими підрозділами [59].

Ці заходи сприяють збільшенню оборонних можливостей України та її інтеграції з військовими стандартами НАТО.

Безпекові виклики в Східній Європі, особливо зосереджуючись на Україні та Польщі, адже Російське вторгнення в Україну підняло загрозу регіональної безпеки, змусивши країни НАТО, включаючи Польщу, переосмислити свої оборонні стратегії [59].

Агресія Росії сприймається як пряма загроза безпеці Європи, що спонукає країни регіону до пошуку нових способів забезпечення своєї безпеки та стабільності.

Щодо мілітаризація та модернізація, Польща та Україна нарощують свої військові потужності. Українські сили, зокрема, набули досвіду в сучасній війні високої інтенсивності, як парадоксально це не звучало, але українські військові стали більш досвідченими в сучасній війні. Оновлена зброя та техніка надає українській армії стримувати ворога [44].

Напочатку 1950-х рр. переозброєння Західної Німеччини та вступ до НАТО були спірним питанням. Канцлер Конрад Аденауер закликав західні окупаційні держави зміцнити свої сили та запропонувати гарантії безпеки. Оскільки вступ до НАТО все ще невизначений, президент України Володимир Зеленський просить залізної гарантії, щодо надання допомоги нашій державі, конкретних рішучих дій, а не лише занепокоєння [44].

Вступивши до НАТО у 1955 р. Західна Німеччина отримала гарантії безпеки. Це сталося попри поділ Німеччини та не вдоволення деяких держав в Європі, наприклад, Франції. Західна Німеччина, яку підтримували США, тоді і підтримує Україну зараз. Лідери НАТО домовилися пришвидшити інтеграцію України до НАТО. Менш міцні безпекові зв'язки, такі як Сполучені Штати з Ізраїлем і Тайванем, можуть стати тимчасовим рішенням [44].

Сьогодні в Польщі США мають скромну ротаційну присутність, близько 10 000 військовослужбовців, а в Україні – жодного. У майбутньому посилення присутності може мати важливе значення для посилення стримування проти країни агресорки, а також для надання допомоги з логістикою та високоякісною підтримкою. Останні можуть включати розвідку, спостереження та рекогносцировку, протиповітряну та протиракетну оборону, реактивну артилерію, бойову авіацію, радіоелектронну боротьбу та спеціальні операції, що США вже частково це забезпечують [44].

Протидія російській загрозі на центральному фронті може вимагати підвищення стійкості критичної інфраструктури до високоточних атак на великі відстані. Російські ракетні удари та удари безпілотників по інфраструктурі України, незважаючи на дедалі успішніший захист від них, пошкодили енергетичні, електричні та зерносховища [44].

Виходячи з вищесказаного, можна констатувати той факт, що Україні потрібна зброя, скільки ще людей повинно загинути заради примх РФ, і скільки ще світ буде спостерігати [44].

4. Політична стабільність: Внутрішня політика та майбутні вибори у країнах регіону можуть впливати на регіональну безпеку та взаємини з НАТО [29].

Війна в Україні та її наслідки мають вплив на внутрішні політичні настрої у країнах регіону. Це може включати зростання популізму, націоналізму, а також зміни в громадській думці щодо міжнародних і оборонних питань [29].

Політична динаміка у країнах Східної Європи також може зазнати змін через війну в Україні. Це може включати зміни урядів, нові політичні союзи та змінені стратегії зовнішньої політики [29].

Отже, Польща виступила як один із найактивніших союзників, що підтримують інтереси України серед країн-членів НАТО, особливо після 2014 р. Початок відносин Польщі та України у контексті НАТО бере свій початок від кінця 1990-х років, після вступу Польщі до НАТО у 1999 році. З того часу Польща стала одним з найактивніших прихильників інтеграції України в євроатлантичні структури, включаючи НАТО.

Польська Республіка вважає, що інтеграція України до НАТО є вкрай важливим для забезпечення стабільності та безпеки в Центральній та Східній Європі. Підтримка з-боку Польщі базується на спільних цінностях демократії та колективної безпеки.

Польща активно веде дипломатичну діяльність у міжнародних інституціях, включаючи НАТО, для підтримки вступу України, що включає в себе висловлювання підтримки на самітах НАТО та в інших міжнародних форумах. 11-12 липня 2023 р. у Вільнюсі відбувся Саміт НАТО 2023 року, був важливою подією, яка зібрала глав держав та урядів тридцяти одного члена

НАТО, їхніх партнерів і ЄС. Однією з основних тем була російсько-українська війна. Польська Республіка виступала за надання Україні чіткого графіка вступу до НАТО, хоча ця пропозиція не була прийнята всіма членами альянсу.

До того ж, Польща підтримує розширення співпраці між Україною та НАТО у сферах, що стосуються оборони, безпеки, а також реформування військового сектору та правоохоронних органів.

Для зміцнення військових зв'язків та обороноздатності проводяться спільні навчання між Україною, Польщею та державами НАТО. Україна бере участь у низці військових навчань під егідою НАТО, часто з участю Польщі. Такі заходи сприяють збільшенню оборонних можливостей України та її інтеграції з військовими стандартами НАТО.

Розвиток польсько-української співпраці в атлантичному контексті привів до позитивних результатів у сферах обороноздатності обох країн, адже забезпечення суверенітету України є важливою складовою стратегії безпеки у східному регіоні Європи.

Дуже важливо для України мати такого союзника як Польща, представники якої не бояться говорити про війну в Україні та вимагати допомогу. Польські представники вважають, що Росія може не зупинитися на Україні, а посилити свою агресію глибоко в Європу.

З 2014 р. і досі Польська Республіка намагається допомогти Україні у запровадженні нових стандартів та реформ, щоб пришвидшити інтеграцію до НАТО та Європейського Союзу. Що є, безперечно, потужним кроком з боку країни-члена даних організацій. Підтримка територіальної цілісності та засудження російської агресії дає поштовх майбутньому співробітництву та посиленій співпраці між Польщею та Україною.

Висновки до 2 розділу

Отже, російсько-українська війна мала значний вплив на польсько-українські відносини. Відносини між Україною та Польщею важливе значення в контексті подій, які відбулися після Вторгнення Російської Федерації в Україну у 2014 р. Польща підтримує Україну в боротьбі за територіальну цілісність та є її важливим партнером у питаннях безпеки.

Війна спонукала Польщу надати Україні значну військову підтримку. Польща стала одним з основних постачальників військової допомоги Україні, включаючи озброєння, боєприпаси та військову техніку.

Не менш важливим є те, що Польща активно підтримує прагнення України до членства в ЄС та НАТО, що відображає їхню спільну зацікавленість у зміцненні європейської безпеки та стабільності.

Польща активно підтримує Україну, особливо на самітах НАТО. На саміті у Вільнюсі Польща виступала за надання Україні чіткого графіка вступу до НАТО, хоча ця пропозиція не була прийнята всіма членами альянсу. Польща також надала Україні значну військову підтримку, включаючи танки та винищувачі.

Війна спричинила потребу у відновленні та реконструкції України, в якій Польща виступає як ключовий партнер. Обидві країни працюють над відновленням економічних зв'язків та розширенням співпраці у таких галузях, як транспорт, енергетика та інфраструктура.

Теперішній уряд Польщі, як і його попередники, наполягають НАТО на проведенні «політиці відкритих дверей» щодо України. У 2016 р. Польща приймала у Варшаві саміт НАТО, куди вона запросила Україну, будучи приймаючою державою, до офіційного рішення всіх членів Альянсу. Тоді ж Польська Республіка лобіювала українське питання на саміті в порядку денному.

Ініціатива "Міжмор'я" (Three Seas Initiative) є регіональною спільнотою, яка об'єднує 12 країн Центральної та Східної Європи, розташованих між Балтійським, Чорним та Адріатичним морями. Ця ініціатива була створена з метою підсилити співпрацю в області енергетики, транспорту та інфраструктури.

Однією з основних мет цієї ініціативи є розвиток інфраструктури для підвищення енергетичної безпеки регіону. Це включає побудову газопроводів, електромереж та інших проектів для забезпечення постачання енергії.

Також Польська Республіка прийняла велику кількість українських біженців, ставши однією з основних країн Європи за кількістю українців, які шукають тимчасового притулку від війни.

Війна підкреслила спільні стратегічні інтереси України та Польщі, особливо щодо безпеки, стабільності та опору агресії Росії. Це привело до зміцнення двосторонніх відносин та спільного бачення майбутнього Європи.

РОЗДІЛ 3

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

3.1. Роль Польщі як одного з лідерів із підтримки України на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Вранці 24 лютого 2022 р. Російська Федерація розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Військові дії велися по всій довжині спільного кордону, охоплюючи території від Луганська до Чернігова, а також з території Білорусі та окупованого Криму [62].

Внаслідок вторгнення відбулися масштабні бойові дії, знищення мирних населених пунктів, загибель цивільного населення та військових, а також значні руйнування інфраструктури. Конфлікт призвів до гуманітарної кризи, включаючи масове переміщення населення всередині країни та біженців за кордон [62].

Міжнародна спільнота відреагувала на вторгнення засудженням дій Росії, введенням економічних санкцій проти Російської Федерації та наданням військової, фінансової та гуманітарної допомоги Україні [62].

Відтоді як Польська Республіка приєдналася до Європейського Союзу в 2004 р., політики у Варшаві попереджали Європу про зростаючу загрозу, яка представляє Росію, що відроджується і набирає сил [48]. Росія, після розпаду СРСР намагалась з кожен роком все глибше заглибитись у Європу та Західні країни. Створювала та диктувала свої умови співпраці та несла великий вплив на різні сфери життя, включаючи й безпеку Європи та України.

Поляки були особливо стурбовані ознаками поглиблення відносин між Німеччиною та Росією, і Польща була явним противником партнерства Німеччини в російському газопроводі «Північний потік 2». Польські політики розглядали цей стратегічний проект енергетичної інфраструктури як сучасний

наступник пакту Молотова-Ріббентропа 1939 р., який став поштовим до початку Другої світової війни та вторгнення нацистського та радянського режимів до Польщі [48].

Незадовго до повномасштабного вторгнення Росії в Україну Польща попереджала, що трубопровід дозволить Володимиру Путіну обійти газотранспортну систему України та підведе країну до цілковитої агресії з боку РФ, залишивши всю Європу вразливою для російського енергетичного шантажу. Німеччина вирішила ігнорувати ці попередження до передодня нападу Росії в лютому 2022 року [48].

Після початку повномасштабного вторгнення Польща прийняла більше українських біженців, ніж будь-яка інша європейська країна. Уряд Польщі водночас надав низку переваг, таких як доступ до охорони здоров'я та освіти, а також можливості працевлаштування. Протягом минулого року польська влада зареєструвала понад 1,5 мільйона українських біженців [48].

Українські біженці можуть легально жити та працювати на території Європейського Союзу. Вони також мають право на ті самі пільги, що й громадяни Польщі, наприклад, медичне страхування, безкоштовну державну освіту та допомогу на дітей [66].

Саме тому менше ніж через місяць після вторгнення польський уряд створив Фонд допомоги, який забезпечує фінансування всіх заходів і проєктів, необхідних для допомоги та інтеграції українських біженців. Ним керує польський Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) [66].

Натомість європейський інвестиційний банк уже перерахував 600 млн. євро фінансування Фонду допомоги, перший транш із 2 млрд. євро, які будуть виділені на підтримку фонду. BGK розподіляє кошти між органами місцевого самоврядування та іншими державними установами, які приймають та приймають українських біженців [66].

Для задоволення основних потреб біженцям були надані екстрені грошові виплати. Домогосподарства та поляки, які приймали біженців, також отримали фінансову підтримку. Місцеві громади та громадянське суспільство були дуже чуйними та швидко мобілізували волонтерів, щоб надати допомогу та запропонувати житло по всій країні [72].

У польському розділі Регіонального плану реагування на 2023 рр. підтверджується зобов'язання підтримувати реагування уряду гуманітарними партнерами, включаючи громадянське суспільство, організації, очолювані біженцями, агентства ООН, релігійні організації, міжнародні та національні НУО та Міжнародну федерацію червоних Товариства Хреста і Червоного Півмісяця [72].

У той час як польський уряд несе основну відповідальність за захист біженців, партнери 2023 р. RRP продовжуватимуть координувати роботу з органами влади в рамках Моделі координації біженців (RCM) у взаємодоповнюючий та згуртований спосіб, забезпечуючи, щоб багатогалузева діяльність була ефективною та відповідала потребам біженців, а також відповідно до пріоритетів уряду. Національні та локальні координаційні механізми в регіонах Мазовецьке (Варшава), Малопольське (Краків), Люблінське (Люблін) та Підкарпатське (Жешув) сприятимуть подальшому зміцненню співпраці та синергії, тоді як роль польських організацій залишатиметься центральною частиною підтримки та швидкого реагування [72].

Економічна підтримка Польщі у контексті війни в Україні включає кілька ключових аспектів:

1. Фінансування від Європейського Союзу:

Польща може отримати фінансову підтримку від Європейського Союзу для допомоги у вирішенні гуманітарної кризи, викликаній припливом біженців

з України. Підтримка від ЄС включає екстрену допомогу та інші форми підтримки [25].

2. Підтримка Міжнародної Спільноти:

Польща отримує міжнародну підтримку, зокрема від інших країн ЄС та міжнародних організацій, для забезпечення потреб українських біженців і зміцнення власної економічної стабільності [25].

3. Внутрішні Фінансові Зусилля:

Уряд Польщі виділяє кошти на пряму та непряму допомогу українським біженцям та на підтримку власної економіки, яка відчуває наслідки війни. Це включає допомогу у соціальній інтеграції, охороні здоров'я, освіті та тимчасовому житлі для біженців [25].

Як згадувалось вище польський уряд значно збільшив бюджетні видатки для надання допомоги українським біженцям та забезпечення внутрішньої стабільності. Адже кожного місяця починаючи від 24 лютого 2022р. кількість біженців лише збільшувалась. Натомість було Польщею було виділено близько восьми мільярдів злотих (близько 1,6 мільярда євро) на пряму та непряму допомогу українських біженцям [25].

Ці заходи демонструють велике зобов'язання Польщі до підтримки українських біженців та відображають її готовність реагувати на гуманітарну кризу, викликану війною. Водночас, вони також ставлять перед урядом виклики з точки зору управління ресурсами та забезпечення соціальної інтеграції біженців у польське суспільство.

4. Економічні Виклики для Польщі у контексті війни Росії проти України:

Війна в Україні призвела до економічних викликів для Польщі, включаючи зростання інфляції та можливу стагфляцію, а також погіршення

економічних перспектив. На польському ринку праці спостерігається значний приплив робочої сили внаслідок прибуття біженців з України [21].

5. Співпраця з Міжнародними Фінансовими Інституціями:

Польща також співпрацює з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, для забезпечення економічної стабільності та розвитку, адже допомога Україні виснажує економічні спромоги Польщі. Також представники Польщі на різноманітних міжнародних зустрічах разом із представниками України займаються обговоренням українського питання, що посилює фінансову підтримку з-боку світового товариства [25], [21].

З усіх країн-членів НАТО та Європейського Союзу, Польща перебуває найближче до розвитку подій між Росією та Україною. Тим не менш, хід подій налаштовує польський уряд діяти та вимагати для України ще більшу допомогу серед інших країн-членів даних міжнародних об'єднань. Кілька днів країна обговорювала передачу своїх винищувачів M i G-29 Україні в обмін на F -16 з Сполучених Штатів Америки. Американці, які спочатку просували план, відмовилися, коли Польща попросила відправити літаки через американську авіа базу в Німеччині [73].

9 березня 2022 р. США відмовилися надавати винищувачі, заявивши, що передача літаків загрожує ескалацією. У Варшаві польський уряд починаючи з 24 лютого 2022 р. намагається зробити якомога більше, адже вважає, що якщо не допомагати Україні в цій війні, о Росія може здійснити напад й на Польську Республіку та просунутися далі в Європу [73].

Війна в Україні дійсно вплинула на позиції багатьох країн у НАТО, зокрема Польщі. Польща відіграла ключову роль у підтримці України, надаючи гуманітарну допомогу та військову підтримку. Це, у свою чергу, могло посилити роль Польщі у НАТО, як стратегічного партнера на східному фланзі альянсу. Крім того, активна позиція Польщі в питаннях безпеки Європи

та її зусилля щодо захисту України від агресії могли збільшити її вплив у межах організації [3].

Польща, разом із країнами Балтійського регіону, зокрема, Литвою, Латвією та Естонією, посилила свою оборону та стримування на східному фланзі альянсу, особливо у захисті спірного Сувалкського коридору, що має стратегічне значення для безпеки країн Балтії та Польщі [3].

Отже, Польща дійсно виступає як запеклий союзник України, особливо після початку війни в Україні в 2022 р. Польща забезпечила значну підтримку Україні, включно з гуманітарною допомогою, де країна прийняла мільйони українських біженців, надаючи їм притулок, медичну допомогу, освіту та соціальну підтримку.

У польському розділі Регіонального плану реагування на 2023 р. підтверджується зобов'язання підтримувати реагування уряду гуманітарними партнерами, включаючи громадянське суспільство, організації, очолювані біженцями, агентства ООН, релігійні організації, міжнародні та національні НУО та Міжнародну федерацію червоних Товариства Хреста і Червоного Півмісяця.

Також представники Польської Республіки активно виступають на підтримку України в міжнародних організаціях, закликаючи до солідарності країн-членів Європейського Союзу та НАТО у відповідь на агресію РФ.

Польща допомагає Україні і у фінансовому плані, зокрема, у відновленні та підтримці її економіки через різноманітні програми та ініціативи. Польський уряд співпрацює з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, для забезпечення економічної стабільності та розвитку.

Така всебічна підтримка демонструє рішучість Польщі у підтримці України, яка стала символом боротьби за демократію та суверенітет у Європі,

адже поляки вважають, що Росія здатна продовжити свої агресивні дії вглиб Європи.

3.2. Інтеграція України в Європейський Союз: співпраця та підтримка Польщі.

У 1991 р. після проголошення незалежності України, український уряд визначив європейський напрям як головний напрям зовнішньої політики нашої держави. 2 липня 1993 р. Верховною Радою України було ухвалено Постанову «Про Основні напрями зовнішньої політики України», у якій декларувався намір України стати членом Європейського Союзу, а також інших західноєвропейських або загальноєвропейських структур за умови, що це не нестиме шкоди український національним інтересам [4].

У Постанові також був визначений намір про укладення Угоди з ЄС «Про партнерство і співробітництво на шляху до отримання асоційованого, а згодом — повного членства в Європейському Співтоваристві [4].»

Проте, на той час мало було зроблено для досягнення цієї мети, оскільки Київ мусив враховувати відносини з Росією, яка залишалася його основним торговельним партнером та постачальником природного газу і викопного палива. Російська сторона завжди перетягувала Україну на свій бік та намагалася тримати її подалі від західних об'єднань [4].

Польща завжди виступала за тісну співпрацю між Україною та ЄС, сподіваючись, що це сприятиме модернізації України та стабілізації східного сусідства Польщі. Це була одна з країн, яка успішно переконала ЄС долучитися до вирішення політичної кризи в Україні під час «помаранчевої революції». Під час президентства Ющенка Польща зосередилася на трьох питаннях. Вона рішуче виступала за подальше розширення Європейського Союзу і, зрештою, за прийняття України [28].

Також польська сторона прагнула посилення східного виміру Європейської політики сусідства, а також збільшення фінансування для східних сусідів у рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства [28].

Не менш важливим є те, що Польща підтримувала лібералізацію візового режиму ЄС для громадян України. Ці зусилля дали часткові результати. Європарламент неодноразово визнавав можливість вступу України. Обидва документи були розроблені за активної участі польських євродепутатів. Однак Європейська рада чи Рада ЄС ніколи не визнавали Україну «кандидатом» чи «потенційним кандидатом» до ЄС. У 2009 році з ініціативи Польщі та Швеції ЄС ухвалив нову ініціативу, спрямовану до шести пострадянських сусідів (Україна, Білорусь, Молдова, Грузія, Вірменія, Азербайджан) [28].

Східне партнерство не являлося альтернативою інтеграції, зосереджуючись лише на конкретних питаннях, таких як політична асоціація, створення зони вільної торгівлі, лібералізація візового режиму та енергетична співпраця. Ці пропозиції були успішними для Польщі, зацікавленої у зміцненні співпраці Союзу зі своїми східними сусідами, але їхнє значення було менш суттєвим для України, якій раніше вже пропонувалися такі домовленості [28].

Польща виявляє значну підтримку щодо інтеграції України в Європейський Союз. Польський заступник міністра закордонних справ Павел Яблонський зазначив, що Польща підтримує ідею вступу України до ЄС у найближчі кілька років, але це залежить від перемоги України у війні. Яблонський підкреслив, що саміт ЄС-Україна у Києві був важливим заходом, що демонструє реальність відкритого шляху до членства в ЄС, досягнутого також завдяки польській ініціативі. Він також зазначив, що українська нація ясно висловлює бажання розвиватися, прагнучи бути ближче до Європи, стати частиною ЄС та НАТО [53].

Саміт ЄС-Україна, який відбувся у Києві 3 лютого 2023 р., став значущою подією в контексті відносин України з Європейським Союзом. Цей саміт був особливо помітним, оскільки він став першою такою подією, що відбулася в зоні військових дій. Саміт провів президент України Володимир

Зеленський, і на нього прибули високопоставлені представники ЄС, включаючи президента Європейської Комісії Урсулу фон дер Ляєн і президента Європейської Ради Шарля Мішеля [35].

Саміт розглядався як символ стійкості та рішучості, Зеленський заявив, що він є доказом того, що російська агресія не може зламати дух України. ЄС відзначив значні зусилля України у процесі вступу, але уточнив, що швидкого шляху до членства в ЄС не буде. Процес вступу описувався як заснований на заслугах, з різними траєкторіями для кожного кандидата. Фон дер Ляєн підкреслила, що існують конкретні цілі та реформи, які Україна повинна досягти для прогресу до переговорів про членство та остаточного вступу [35].

Підтримка України з боку ЄС була очевидною за різними зобов'язаннями, включаючи надання енергетичного обладнання та гранту на догляд за дітьми, а також обговорення 10-го раунду санкцій проти Росії. Крім того, ЄС розглядає способи конфіскації заморожених російських активів, які могли б фінансувати відновлення України. Фон дер Ляєн пообіцяла підготувати початковий звіт про прогрес України у процесі вступу "навесні", за яким слідуватиме всеосяжний звіт про розширення восени, що охоплює всі країни-кандидати, такі як Туреччина, Сербія, Північна Македонія та Албанія [35].

Цей саміт став ключовим моментом у тривалих зусиллях України з приєднання до Європейського Співтовариства, підкреслюючи складності та рішучу підтримку з боку ЄС, особливо в контексті війни Росії проти України [35].

Від початку російського вторгнення в Україну 2022 р. Польща активно виступає за допомогу Заходу Україні та однозначно підтримує отримання країною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, що відбулося в червні 2022 року [33].

Українська політика була і залишається одним із небагатьох питань, які піднімаються через глибокий політичний розкол у сьогodнішній Польщі. Підтримка України як майбутнього члена ЄС глибоко вкорінена в польській солідарності з її східним сусідом. До того ж польські політики усвідомлюють той факт, що геополітично Польщі вигідно не бути прифронтовою країною, а безпечно розташовуватися між «західними» країнами. Хочу додати, що польський інтелектуал Єжи Гедройц ще на початку 1990-х рр. припустив, що розвиток добрих відносин з Україною та підтримка її незалежності важливіші для безпеки Польщі, ніж вступ до НАТО [33].

До сьогodнішнього дня в публічній дискусії майже не оголошувались більш конкретні роздуми про практичні наслідки потенційного вступу України. Триваюча війна та необхідність надання Україні підтримки — матеріальної, політичної чи моральної — ускладнюють таку дискусію [33].

Однозначно, Польща має власні інтереси та погляди щодо інтеграції України до ЄС. Україна є великою країною, але після та під час війни на тлі усіх країн-членів вона є економічно слабкою державою. Тим не менш, такий факт є корисним для нашого союзника, тому що вступ України до ЄС призвело б до статистичного ефекту підняття Польщі в рейтингу ВВП ближче до середнього в Європейському Співтоваристві. Це означало б скорочення ресурсів з Німеччини в рамках Спільної сільськогосподарської політики (CAP) і згуртованості, або регіональних витрат [33].

Європейська Рада оцінила, що вступ України змусить Польщу перетворитися з найбільшого чистого одержувача коштів ЄС до загального чистого платника. Крім того, Україна отримає ресурси, які у випадку відхилення вступу перейдуть саме до Польщі. Прикладом цього є випадок з Іспанією та Португалією: обидві держави втратили частину коштів, коли стався «великий вибух» вступу в 2004 р. [33].

Майбутня українська перемога над країною агресором призведе не тільки до величезних витрат на відбудову, а й величезні можливості для польських компаній і підприємців. Також вигідно мати дружнього сусіда, котрий швидко розвивається в економічному плані, для якого Польська держава являється воротами до Європи [33].

Україна найбільше хотіла б бачити Польщу як політичну силу, головним бажанням Польщі є реформи в Україні. Задля покращення іміджу в Польщі, Україна повинна позбутися олігархії та провести реформи. Після Помаранчевої революції та Євромайдану в Польщі були великі сподівання на Україну. Але саме зараз час відповідати стандартам Європейського Союзу, адже це пришвидшить подальший розвиток відносин Україна-ЄС [37].

Для Польщі реформи зараз є головним у двосторонньому порядку денному з Україною, адже її підтримка виходить саме з геополітичної проблематики. Від інтенсивності та якості реформ в Україні залежатиме не стільки факт підтримки з боку Польщі, скільки її ентузіазм і здатність лобювати українські інтереси в Брюсселі. На сьогоднішній день імовірність втрати польських інвестицій і покупців на українському ринку висока [37].

Дивлячись на те, що реформи в Україні є однією з тем, на яких зосереджена увага польської преси, тенденції в Україні формуватимуть не лише ставлення до країни польської еліти, а й ставлення серед громадян Польщі, у яких за декілька років вже сформувалося враження про Україну. пересічних поляків, у яких вже склалося враження про Україну [37].

Тим не менш у відносинах Україна-Польща-ЄС у контексті війни є певна проблематика, в основному вона стосується пропаганди з-боку Російської Федерації та її вплив на деяких держав-членів Європейського Союзу.

На жаль, Росія за декілька років змогла навчитися так званій якісній маніпуляції, а це, у свою чергу, впливає як на процес шляху інтеграції України

до Європейського Союзу, так і здійснення допомоги з-боку європейських держав.

Централізований ЄС означає домінування Німеччини та Франції, які наполягали на угоді з Росією, натомість Польща виступила проти цього. Євроентузіасти як у Брюсселі, так і в Польщі намагаються з пропагандистських міркувань створити враження, що бути в опозиції до уряду рівнозначне бути ворогом держави, і створюють Польщі образ зрадника. Такий крок характерний для політики Російської Федерації, а не для європейської демократії. Водночас, як і в кожній демократичній державі, так і в ЄС, опозиція до влади означає не ворожість до самого Європейського Союзу, а інше уявлення про природу інтеграційного процесу [58].

Поглиблення інтеграції на основі позаугодного договору ЄС і незаконної узурпації повноважень, не наданих йому договорами, і примусове їх визнання політичним і фінансовим тиском є простим способом знищити ЄС. Польща, борючись із цією практикою, працює над збереженням подальшого розширення Європейської Спільноти [58].

Централізований Європейський Союз у свою чергу відмовить Україні в інтеграції та перенесе країни Східної Європи, які перешкоджатимуть укладенню угоди з Москвою, до другої категорії членства. Натомість менший ЄС буде більш відкритим для прийняття нових членів – він швидше розшириться і прийме Україну як одну зі своїх держав. Польща, борючись саме за цю модель євроінтеграції, в якій ЄС зможе прийняти повне включення до неї України [58].

Тим не менш, вищезгадані Німеччина та Франція прилюдно відкидають таку можливість, але очевидним є те, що російсько-українська війна почала швидко набридати впливовим країнам.

Також щодо співпраці та розвитку відносин Польща та України можна віднести накладання санкцій на Російську Федерацію. Санкційна політика

Польщі щодо Росії останніми роками в основному узгоджується з політикою Європейського Союзу. Польща як член ЄС дотримується спільних рішень, які включають економічні санкції, спрямовані на різні сектори російської економіки, включаючи фінансовий, енергетичний та оборонний. Основні аспекти санкційної політики Польщі можуть включати:

1. Польща підтримує обмеження на експорт до Росії товарів подвійного використання, а також обмеження на товари, що можуть бути використані для військових цілей.

2. Польща бере участь у фінансових санкціях, які включають обмеження на доступ російських банків та компаній до європейських фінансових ринків.

3. Санкції також впливають на важливі сектори російської економіки, зокрема на енергетичний сектор, обмежуючи доступ до технологій і інвестицій.

4. Польща дотримується політики ЄС щодо візових обмежень для російських громадян, особливо для офіційних осіб, пов'язаних із діями Росії, які порушують міжнародне право.

5. Польська Республіка також застосовує персональні санкції проти російських політиків, бізнесменів та інших осіб, які вважаються відповідальними за порушення прав людини або дії, що підривають міжнародну безпеку та порядок [30].

Польща активно виступає за розширення та зміцнення санкцій проти Росії у відповідь на її агресивні дії [30].

Отже, Польща послідовно виступає як один з ключових прихильників євроінтеграції України. Ця підтримка є частиною ширшої стратегії Польщі щодо зміцнення регіональної стабільності та розвитку в Центральній та Східній Європі. Враховуючи історичні, культурні та економічні зв'язки між

двома країнами, польська підтримка відіграє важливу роль у сприянні європейським аспіраціям України.

Польща діяла як важливий захисник інтересів України в ЄС, особливо після подій 2014 р., а також надавала значну допомогу у відповідь на російську агресію. Польща підтримує реформи в Україні, необхідні для наближення до стандартів ЄС, і виступає за продовження політики відкритих дверей ЄС для України.

Звідси випливає те, що польська сторона сприяє стратегічним інтересам не лише самої Польщі у створенні міцного і стабільного сусідства, але й відображає загальноєвропейські цінності демократії, прав людини та верховенства права. У цьому контексті, Польща продовжуватиме бути важливим союзником України у її прагненні до європейської інтеграції.

Польща разом з Європейським Союзом активно підтримує санкційну політику проти Росії, що є відповіддю на військові дії РФ, які порушують міжнародне право та суверенітет України. Польська позиція в цьому питанні є принциповою та непохитною, що підкреслює її зобов'язання до підтримки міжнародних стандартів і засудження агресивних дій.

Санкції, які включають широкий спектр заходів — від економічних обмежень до візових заборон та фінансових санкцій, є частиною колективної стратегії ЄС, спрямованої на те, щоб змусити Росію переглянути свої дії. Польща, як країна, що має спільний кордон з Україною, особливо чутлива до російської агресії і тому є одним з найактивніших пропагандистів жорсткої санкційної політики ЄС.

В цілому, санкційна політика Польщі та ЄС, спрямована проти Росії, та одночасна підтримка Польщею інтеграції України до ЄС, відображає баланс між стримуванням і відповідальністю в міжнародних відносинах. Польща залишається важливим актором у регіоні, що сприяє підтримці міжнародного порядку і зміцненню європейської безпеки та цінностей.

3.3. Сучасні виклики українсько-польських відносин, їх проблематика та перспективи подальшої співпраці.

На сьогоднішній день польські відносини є досить нестабільними, попри те, що Польща досі підтримує Україну в російсько-українській війні. З часом виникли деякі труднощі у взаємозв'язку та нові виклики для обох сторін.

Теперішні українсько-польські відносини містить кілька викликів і складнощів. У даному контексті хочу розглянути політичні та торговельні суперечки.

Між Україною та Польщею зросла напруга, особливо навколо торговельних питань. Про це свідчить суперечка навколо заборони експорту української сільськогосподарської продукції до Польщі та інших сусідніх країн. Заборону, введenu Єврокомісією, Польща та Угорщина погрожували зберегти на національному рівні, що порушило б принципи єдиного ринку ЄС. Схоже, що на позицію польського уряду вплинули внутрішньополітичні міркування, зокрема майбутні парламентські вибори. Це призвело до ситуації, коли Україна вирішила юридично оскаржити односторонню заборону Польщі [64].

Дуже показовим кроком є те, що український уряд пообіцяв оскаржити заборону Польщі у Світовій організації торгівлі (СОТ). На перший погляд таке рішення може здатися дивним, оскільки український уряд має в своєму розпорядженні альтернативний інструмент — арбітраж за Угодою про асоціацію з Європейським Союзом [64].

Вищезгаданий інструмент має більшу вагу, ніж арбітраж СОТ. Крім того, апеляційний механізм СОТ наразі заблоковано, тому будь-яке арбітражне рішення не може стати обов'язковим. Все таки, український уряд обрав такий шлях скарги заборони Польщі насамперед для того, щоб створити міжнародний тиск на неї [64].

В арбітражі СОТ будь-яка країна, що зацікавлена в цій проблематиці, може приєднатися як третя сторона. Очевидно, що ця суперечка зацікавить країни Глобального Півдня, особливо країни Африки, які приєднуються до цієї суперечки на підтримку позиції України. В цьому полягає реалізація страху Польщі щодо підтримки нею Російською Федерацією, політика якої викликає «голод у Африці» [64].

Наслідки даного конфлікту негативно впливають на сучасні відносини між Україною та Польщею, що становить загрозу підтримці Польською Республікою інтеграцію України до НАТО та Європейського Союзу. А в кінцевому й погіршить українсько-польські відносини на декілька років [64].

Щодо економічних відносин між Польською Республікою та Україною, то Польща має намір отримати економічний підйом від допомоги Україні, підписавши угоди про спрощення прикордонного руху та митного контролю, сприяння діловому співробітництву та відновлення лінії електропередач для експорту електроенергії з України до Польщі. Ці угоди мають на меті підтримати стабільність польської енергетичної системи та допомогти Україні синхронізувати її мережу передачі з мережею Європейського Союзу. Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький наголосив, що ця співпраця не тільки допоможе Україні, але й дасть Польщі економічний імпульс [50].

Міністерство економіки України та Міністерство економічного розвитку та технологій Польщі підписали Меморандум щодо розробки інструментів сприяння торгівлі. Ця угода зосереджена на забезпеченні страхового захисту постачання товарів і послуг, забезпеченні безпеки товарів і транспорту за допомогою механізмів страхування. Ця ініціатива спрямована на збільшення торгівлі між двома країнами, оскільки Польща вже є значним торговельним партнером України, і має вирішальне значення для українського експорту, особливо в контексті блокади чорноморських портів ворогом [41].

Відновлення до пандемічного рівня торгівлі: Україна та Польща працюють над відновленням позитивної динаміки торговельно-економічної співпраці, яка була порушена у 2020 р. через пандемію. Президенти Володимир Зеленський і Анджей Дуда наголосили на важливості відновлення регулярної роботи міжурядової комісії з економічного співробітництва та необхідності тісної економічної співпраці для спільної енергетичної безпеки [70].

У 2021 р. українсько-польський товарообмін склав понад 7,5 млрд євро, а в Україні працює 1200 польсько-українських компаній. Лідери обох країн підкреслили стратегічну важливість їхньої економічної співпраці та зосереджуються на таких питаннях, як безперервний перетин кордону, щоб полегшити ці відносини [70].

Україна та Польща мають активізувати двосторонній діалог щодо інтеграції України до ЄС. Польща завжди підтримувала європейську інтеграцію України, і важливо, щоб ця підтримка залишалася стабільною в умовах майбутніх офіційних переговорів щодо вступу України [26].

Потенційна конкурентоспроможність окремих галузей економіки України та Польщі не може стати перешкодою для вступу України до ЄС. Варіанти вирішення двосторонніх торговельних суперечок мають бути обговорені заздалегідь – до того, як вони стануть предметом розгляду в європейських інституціях під час переговорів про вступ України [26].

На разі діалог України та Польщі зосередився на економічно-торгівельному питанні. Тим не менш, для обох країн важливо розвивати відносини, а не заморожувати їх. У більш тісному діалозі Україна та Польща можуть дійти спільних позицій щодо майбутніх реформ Європейського Союзу, бачення майбутнього Європи – і тим самим наповнити новим змістом стратегічне партнерство [26].

Польща активно підтримувала Україну, виступаючи за її європейську інтеграцію та надаючи значну допомогу. На саміті НАТО у Вільнюсі у липні 2023 р. Польща наполегливо вимагала надати Україні чіткий графік вступу до військового альянсу, демонструючи свою підтримку європейських прагнень України [74].

Як вже зазначалось у попередньому розділі, на саміті, одним із найважливіших питань були відносини України та НАТО у майбутньому. Президент України В. Зеленський неодноразово наполягав на запрошенні до альянсу у Вільнюсі. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг чітко дав зрозуміти, що Україна не стане членом НАТО, поки йде війна, і що саміт у Вільнюсі не надішле офіційного запрошення [36].

Існують розбіжності між країнами-членами НАТО стосовно того, як швидко Україна має бути допущена до альянсу після завершення військових конфліктів. Країни Східної Європи підтримують надання Україні дорожньої карти для вступу на саміті, тоді як США та Німеччина обережні щодо кроків, які можуть наблизити НАТО до конфлікту з Росією. Перед самітом у Вільнюсі зросла підтримка британської пропозиції дозволити Україні обійти План дій щодо членства. Очікується, що НАТО знайде способи зміцнити перспективу членства України, відходячи від позицій Бухарестського саміту 2008 р [36].

Оборонні відносини між Україною та Польщею у 2023 р. характеризуються значною співпрацею та підтримкою, зокрема у відповідь на російське вторгнення в Україну. Міністр оборони Польщі заявив Маріуш Блащак заявив, що Польща продовжуватиме зміцнювати свою армію та підтримувати Україну проти вторгнення Росії у 2023 р. Це включає поставки нового обладнання, нові контракти, інтенсивне навчання армійських підрозділів та створення нових військових структур, особливо на сході Польщі. Він також підкреслив тісну співпрацю зі Сполученими Штатами та подальше розширення бази армії США в Повідзі, на заході Польщі [54].

Спільне виробництво танкових снарядів, де державний концерн «Укроборонпром» України та польська компанія Polska Grupa Zbrojeniowa домовилися про спільне виробництво 125-мм танкових снарядів. Ця угода передбачає відкриття нових виробничих ліній у Польщі через високі ризики ракетних ударів Росії по об'єктах «Укроборонпрому» в Україні. Україна у свою чергу внесе свої технології та досвід у цей проект [23].

Ці угоди були підписані в присутності президента України Володимира Зеленського та прем'єр-міністра Польщі Матеуша Моравецького. Крім того, зазначалося, що Україна закуповує озброєння, вироблене на польських заводах, зокрема САУ Krab і бронемашини Rosomak. Україна також планує придбати 100 броневих автомобілів Rosomak польського виробництва [19].

Однією з перспектив українсько-польських відносин є Східне Партнерство, спільна ініціатива за участю Європейського Союзу, його держав-членів і шести східноєвропейських країн-партнерів, включаючи Україну, продовжувала відігравати значну роль у міжнародних відносинах України та Польщі. Такий Союз, попри усі розбіжності є великою гарантією не тільки України, а й інших держав, про безпеку у майбутньому. Це дуже важких шлях для усіх сторін, адже по іншу сторону стоїть великий сильний ворог, такий як Російська Федерація [32].

Стратегічне та амбіційне партнерство започатковане у 2009 р. Східне партнерство спрямоване на зміцнення та поглиблення політичних та економічних відносин між ЄС, його державами-членами та країнами-партнерами. Він підтримує стійкі процеси реформ у країнах Східного партнерства та базується на спільних цінностях, взаємних інтересах, спільній власності та відповідальності [32].

Війна в Україні змусила Європейський Союз переглянути свою політику сусідства, підкресливши необхідність нової стратегії за межами Східного партнерства. Цей новий підхід має відповідати трансформованому

геополітичному ландшафту та відповідати прагненням таких країн, як Україна, які висловили рішуче бажання наблизитися до європейських цінностей і відійти від російської сфери впливу [43].

У відповідь на ці виклики ЄС запропонував «Партнерство для розширення», пропонуючи Україні, Молдові, Грузії та державам Західних Балкан шлях до глибшої інтеграції та остаточного членства в Євросоюзі. Це партнерство побудовано навколо трьох стовпів: інтеграція в єдиний ринок і відбудова України, відданість енергетичній безпеці та зміни клімату, а також посилення політичної співпраці в питаннях безпеки. Німеччина та Польща особливо заохочуються очолити цю ініціативу через їхні ключові інтереси у війні в Україні [43].

У 2023 р. участь України у Східному партнерстві (СП) зазнала значних змін через геополітичні зрушення, спричинені війною Росії проти України. Війна зумовив переоцінку підходу ЄС до своїх східних сусідів, зокрема України [46].

Під час війни економічне співробітництво між Україною та Польщею характеризується насамперед стійкістю та взаємною підтримкою. Партнерство між Україною та Польщею значно зміцнилося, про що свідчить візит Президента України Володимира Зеленського до Польщі. Польща стала найстійкішим європейським прихильником України проти російської агресії. Цей альянс стає все більш впливовим у європейській політиці та, як очікується, сформує майбутнє континенту, особливо якщо зв'язки продовжуватимуть зміцнюватися [46].

Тісні відносини між Україною та Польщею, як згадувалось вище, зумовлені їхньою спільною історією та спільними викликами, зокрема загрозою з боку Росії. Це партнерство розвивалося з часом, виходячи за межі історичних образ і створюючи міцну основу для поточної та майбутньої співпраці [45].

Президент Польщі Анджей Дуда заявив, що нова двостороння угода про співпрацю між Польщею та Україною знаходиться в роботі, зосереджуючись на таких сферах, як відбудова в Україні. Президент України Зеленський висловив щире зацікавлення у участі польських фірм у відбудові України [45].

Добросусідство та стратегічне партнерство. Очікується, що нова угода буде всеосяжною, що перетворює двосторонні відносини на справді стратегічні. Він спрямований на поглиблення партнерства не лише на рівні держави, а й на суспільному рівні та спрямований на те, щоб відкрити двері для розвитку обох економік. МЗС Польщі висловив сподівання, що угода, яка фокусується на добросусідстві, дружніх відносинах і співпраці, буде укладена до кінця 2023 р [42].

На початку 2023 р. уряди України та Польщі підписали вісім угод, які охоплюють різні сфери, такі як енергетика, оборона, транскордонне та митне співробітництво, екологічна політика, відбудова України та співпраця щодо національної пам'яті. Ці угоди підкреслюють новий рівень ділових і орієнтованих на розвиток відносин, побудованих між двома країнами. Польща також висловила підтримку вступу України до ЄС і НАТО і погодилася сприяти отриманню Україною статусу кандидата в ЄС. Крім того, угоди передбачали зобов'язання щодо посилення оборонної співпраці та розвитку польсько-українсько-британського альянсу [71].

Якщо говорити про економічний форум і відновлення торгівлі, то у жовтні президенти Зеленський і Дуда відвідали українсько-польський економічний форум в Одесі, де відбулися дискусії щодо транспорту, транзиту, енергетики та інфраструктурної співпраці. Цей форум був частиною зусиль із відновлення динаміки торгівлі, яка постраждала від пандемії та війни [24].

Незважаючи на виклики, є оптимізм щодо відновлення торгово-економічної співпраці між Україною та Польщею. Масштаби польських

інвестицій в Україну та активна співпраця між їхніми регіонами свідчать про позитивну тенденцію. Минулого року товарообмін між Україною та Польщею становив понад 7,5 мільярдів євро, і наразі в Україні працює 1200 польсько-українських компаній [71].

Отже, Польща стала ключовим союзником України у її протистоянні російській агресії, надаючи значну військову допомогу та підтримку. Співпраця охоплює постачання озброєнь, спільне виробництво боєприпасів, а також підтримку членства України в ЄС та НАТО.

Східне партнерство продовжує залишатися важливою структурою для України та Польщі, сприяючи тіснішим зв'язкам між цими країнами та широким європейським співтовариством.

Економічні відносини між Україною та Польщею зміцнилися під час війни. Польща надає значну підтримку Україні, як у військовому, так і в економічному аспектах. Обидві країни працюють над відновленням торгівлі та економічного зростання, розвиваючи співпрацю в різних сферах, включаючи транспорт, енергетику та інфраструктуру.

В цілому, відносини між Україною та Польщею в 2023 р. характеризуються зміцненням стратегічного партнерства, зростанням співпраці у сфері оборони, глибокою інтеграцією у міжнародних організаціях та зусиллями щодо відновлення та розвитку економічних зв'язків, що відображає їх спільні інтереси та взаємну підтримку.

Висновки до 3 розділу

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році українсько-польські відносини значно зміцнилися та розвиваються у кількох ключових напрямках.

Польща стала одним з ключових політичних союзників України в Європі, активно підтримуючи її на міжнародній арені, виступаючи проти російської агресії та підтримуючи санкції проти Росії. Польща надає Україні військову, гуманітарну та дипломатичну підтримку. Країна прийняла мільйони українських біженців, надаючи їм прихисток, соціальну та медичну допомогу.

Тісні відносини між Україною та Польщею зумовлені їхньою спільною історією та спільними викликами, зокрема загрозою з боку Росії. Це партнерство розвивалося з часом, виходячи за межі історичних образ і створюючи міцну основу для поточної та майбутньої співпраці.

Польща надала Україні значну військову допомогу, включаючи озброєння, боєприпаси та військове обладнання. Ця підтримка відіграла важливу роль у зміцненні обороноздатності України.

Польща разом з ЄС активно підтримує санкції проти Росії, що є відповіддю на військові дії РФ, які порушують міжнародне право та суверенітет України. Польська позиція в цьому питанні є принциповою та непохитною, що підкреслює її зобов'язання до підтримки міжнародних стандартів і засудження агресивних дій.

Економічні зв'язки між Україною та Польщею зміцнилися, особливо в контексті реконструкції України, інвестицій та торгівлі. Співробітництво у сферах, таких як енергетика та транспортна інфраструктура, є важливим для зменшення залежності від російських енергоресурсів та покращення зв'язків між Україною та Європейським Союзом.

Ці дії Польщі не лише підкреслюють її зобов'язання щодо України, але й відображають її лідерську роль у регіоні та європейському співтоваристві загалом.

ВИСНОВКИ

Виходячи з поставленої мети у даній курсовій роботі було виконано такі завдання:

1. Визначивши методи дослідження українсько-польських відносин в контексті війни Росії проти можна сказати те, що дана проблематика вимагає вивчення ряду таких ключових аспектів.

Історичний метод дослідження, який відіграє значну роль у розумінні українсько-польських відносин під час війни Росії проти України. Дві ключові історичні теми впливають на сучасні відносини: спільна історія та колективна пам'ять, де беруться до уваги історичні події, які формували спільне минуле України та Польщі та спільна боротьба за незалежність та суверенітет, що включає в себе історичні виклики, з якими стикалися обидві країни у боротьбі за свою незалежність, особливо проти російського впливу, сприяли формуванню певної солідарності між Україною та Польщею.

Після проведення політичного аналізу було визначено, що Польща виступає як активний прихильник територіальної цілісності України та її суверенітету. Країна публічно висловлює підтримку України в контексті агресії Росії на сході країни.

Проаналізувавши міжнародно-правову співпрацю між Україною та Польщею можна сказати те, що одним із ключових моментів у сучасному співробітництві є розробка та впровадження безпекових та правових реформ, зокрема в контексті євроінтеграції України.

Також у дослідженні була проведена оцінка потенційних довгострокових наслідків війни для українсько-польських відносин, що стосується не тільки до зовнішніх зносин, а й до регіональної безпеки. Аналіз проводився, насамперед, у пошуку перспективи двосторонніх відносин та їх стратегічного значення

За медіа аналізом було визначено як інформація та наративи впливають на громадську думку, політику, та міжнародні відносини у контексті відносин Польщі та України під час російсько-української війни.

Також було проведено загальноприйняті методи дослідження, такі як аналітичний, емпіричний та структурний. Які всебічно допомогли проаналізувати підхід вивчення польсько-українських відносин у контексті війни.

2. Розглянувши початок формування зовнішньої політики між Україною та Польщею у контексті війни, можна визначити те, що відносини між Україною та Польщею є багатовимірними та відображають їхні спільні інтереси, так і відповідь на регіональні виклики.

Зовнішня політика обох країн формується на основі спільного визнання загрози, що виходить від російської агресії. Це об'єднує Україну та Польщу у прагненні до зміцнення регіональної безпеки та стабільності.

Одним з ключових елементів зовнішньої політики є військова співпраця. Польща активно надає військову допомогу Україні, включаючи поставки озброєння та військово-технічну підтримку.

Польща активно підтримує Україну у міжнародних організаціях та сприяє зміцненню дипломатичного статусу України на світовій арені. Польська Республіка була однією з перших країн, яка засудила дії Росії в Україні, підтримуючи санкції ЄС проти Росії. Вона також стала активним захисником українського суверенітету на міжнародній арені.

У 2018 р. Польща стала першою державою з якою Україна започаткувала консультації щодо Кримського питання. До того ж, завжди підтримувала суверенітет України та відстоювала територіальну цілісність.

Україна та Польща також співпрацюють в рамках різних міжнародних та регіональних ініціатив, спрямованих на підвищення безпеки на кордоні,

включаючи обмін інформацією та координацію дій між прикордонними службами. Також, задля безпеки проводяться спільні військові навчання на прикордонних територіях, задля підвищення військової готовності та спільної дії в разі виникнення потенційних кризових ситуацій.

3. Проаналізувавши польсько-українські відносини в контексті інтеграції України до НАТО та ЄС було визначено, що відображає загальне прагнення Польщі до зміцнення безпеки в регіоні та підтримки суверенітету та територіальної цілісності України.

Підтримка Польщею інтеграції України до НАТО є одним з ключових аспектів відносин між цими країнами, адже ще на початку шляху рішення України щодо вступу до лав НАТО, Польська Республіка всебічно підтримувала та посилювала співпрацю між Україною та країнами-членами Альянсу.

Країна послідовно виступає на міжнародних форумах на підтримку ідеї розширення НАТО, включаючи можливе членство України. Вона наголошує на важливості зміцнення східного флангу альянсу.

Польща активно співпрацює з Україною у військовій сфері, включаючи спільні навчання, обмін досвідом та модернізацію військових здібностей. Це спрямовано на зближення стандартів української армії зі стандартами НАТО. Проводить підтримку реформ в Україні, які необхідні для відповідності критеріям членства в НАТО, особливо у сфері оборони та безпеки. А також країни співпрацюють у протидії загрозам регіональній безпеці, що відповідає загальній стратегії НАТО.

Щодо підтримки України в інтеграції до Європейського Союзу, то Польща регулярно висловлюється на міжнародних форумах на її користь. Вона також використовує свій вплив у Європейському Союзі для лобювання українських інтересів.

Не менш важливим є те, що Польща підтримує збільшення торгівлі та економічної співпраці між Україною та ЄС, що є кроком до економічної інтеграції України в європейські структури, а також сприяння культурному обміну та освітнім ініціативам, що зближують Україну та ЄС, включаючи студентські обміни та наукове співробітництво.

4. Висвітливши Польщу як одного з лідерів із підтримки України на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну, можна сказати, що відносини після 24 лютого 2022р. значно поглибилися між країнами в різних аспектах життя.

Після початку повномасштабного вторгнення Польща прийняла більше українських біженців, ніж будь-яка інша європейська країна. Уряд Польщі водночас надав низку переваг, таких як доступ до охорони здоров'я та освіти, а також можливості працевлаштування. Протягом минулого року польська влада зареєструвала понад 1,5 мільйона українських біженців

Польща допомагає Україні і у фінансовому плані, зокрема, у відновленні та підтримці її економіки через різноманітні програми та ініціативи. Польський уряд співпрацює з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, для забезпечення економічної стабільності та розвитку.

До того ж, Польща продовжує підтримувати прагнення України до Європейської інтеграції, і досі вважає, що це є одним із ключових факторів регіональної безпеки. Продовжує засуджувати дії Російської Федерації та підтримує санкційну політику щодо неї.

5. Визначивши сучасні виклики та перспективи подальшої співпраці між Україною та Польщею, можна констатувати, що польсько-українські відносини є складними та багатограними, які потребують часу, сил та великої праці.

Основним викликом залишається війна Російської Федерації проти України та її вплив сягає не тільки на Україну, а й на країни регіону. Співпраця у військовій та оборонній сферах є основною, яка вимагає необхідність розробки спільних стратегій протидії ворогу.

Підтримка Польщі щодо відновлення та економічного розвитку України, залучення інвестицій, розвиток енергетичної сфери також впливатимуть на майбутнє партнерство. Президент Польщі Анджей Дуда заявив, що нова двостороння угода про співпрацю між Польщею та Україною знаходиться в розробці, зосереджуючись на відбудові України.

На даний момент, Польща виступає одним із найбільших прихильників вступу України до ЄС та НАТО, представники країни підтримують цю ідею на рівні Європейського Союзу та інших міжнародних платформах. До того ж, Польська Республіка ділиться своїм досвідом євроінтеграції, надаючи консультативну та технічну допомогу Україні, зокрема у впровадженні стандартів ЄС та норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики авт. кол.: П.П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізник, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій. – К.: «МП Леся», 2016. 586 с.
2. Василенко В. А. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки : Український. Тиждень, 2014. — № 42. 28-42 с.
3. Війна в Україні — НАТО зміцнює свої східні кордони — вразливий фланг. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/603189-urazlivij-flang-nato-polsha-i-krayini-baltiyyi-zmicnyuyut-svoyi-shidni-kordoni-newsweek#:~:text=%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%89%D0%B0%2C%20%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B0%2C%20%D0%9B%D0%B0%D1%82%D0%B2%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%95%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%8F%2C,com%E3%80%91%20Newsweek>. (дата звернення 02.10.2023)
4. Вступ України до Європейського Союзу 2022. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83. (дата звернення 15.11.2023)
5. Гевко В. Військово-політична співпраця між Україною та Польщею у 1992–2003 роках: Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія Історія / за заг. ред. проф. М.М. Алексієвця. – Вип. 1. – Тернопіль ТДПУ, 2004. 238–245 с.

6. Губицький, Л. В., & Мельник, Г. М. (2021) Торговельно-економічні відносини України та Республіки Польща (1991–2021 рр.). Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, (8), 99–118 с.
7. Зеленько Г. Траєкторія розвитку українсько-польських відносин у посткомуністичний період. С. 12.
8. Інформаційно-аналітична діяльність. URL: http://megalib.com.ua/content/1912_25_Osnovni_metodi_analitiki.html#google_vignette. (дата звернення 16.11.2023)
9. Інтеграція України до ЄС: російський чинник. URL: <http://neweurope.org.ua/media-post/integratsiya-ukrayiny-do-yes-rosijskyj-chynnyk/>. (дата звернення 15.11.2023)
10. Історико-архівне управління МЗС України. – Ф. №2. – Оп. №6. – Спр. №2. – Декларація про принципи та основні напрямки розвитку українсько-польських відносин. С. 6.
11. Історико-архівне управління МЗС України. – Ф. №2. – Оп. №6. – Спр. №121 (2). – Договір між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво. С. 16.
12. Історія становлення незалежності України. URL: <https://miskrada.kherson.ua/pro-kherson/istorija-nashogo-mista/istoriia-stanovlennia-nezalezhnosti-ukrainy/>. (дата звернення 05.10.2023)
13. Історія України – шлях до Незалежності. До 30-ї річниці незалежності України. URL: <https://www.khm.gov.ua/uk/content/istoriya-ukrayiny-shlyah-do-nezalezhnosti-do-30-yi-richnyci-nezalezhnosti-ukrayiny>. (дата звернення 29.09.2023)
14. Криштанович М. Методика дослідження міжнародного співробітництва України та Польщі у сфері міжнародних відносин / Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2022. 175-179 с. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/535>

15. Міжнародні відносини URL: <https://studies.in.ua/shpora-geopolitika/2417-48-mzhnarodn-vdnosini.html>. (дата звернення 28.09.2023)
16. Прем'єр Польщі: Лукашенко виконує сценарій Путіна з відбудови Російської імперії. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/12/5/7174981/>. (дата звернення 28.10.2023)
17. Програма Транскордонного Співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 рр. URL: <https://www.pbu2020.eu/ua/pagesnews/521>. (дата звернення 05.10.2023)
18. Польсько-українські відносини: потенціал – більший за проблеми. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/ukr_poland_rozd_a4_ukr.pdf. (дата звернення 20.11.2023)
19. Польща та Україна підписали меморандуми про реконструкцію та спільне виробництво боєприпасів. *Українська правда*. 2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/ukr/news/2023/04/5/7396620/>. (дата звернення 20.11.2023)
20. Радянсько-українська війна (1917—1921 рр.) URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_\(1917%E2%80%941921\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_(1917%E2%80%941921)). (дата звернення 11.11.2023)
21. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>. (дата звернення 13.11.2023)
22. Структурний метод. URL: <https://studfile.net/preview/5263604/page:5/>. (дата звернення 02.10.2023)

23. Українська оборонна промисловість вироблятиме танкові снаряди разом з Польщею. *Українська правда*. 2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/ukr/news/2023/04/6/7396711/>. (дата звернення 21.11.2023)
24. Україна та Польща сподіваються відновити допандемічний рівень торгівлі. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/ukraine-ta-polshcha-napratsovuiut-plan-na-nastupni-misiatsi-shchodo-aktyvizatsii-investytsii-v-ukrainskyi-biznes-taras-kachka>. (дата звернення 05.11.2023)
25. Як війна в Україні впливає на економіку Польщі. URL: https://www.google.com/search?q=economic+support+of+Poland+and+Ukraine&oq=economic+support+of+Poland+and+Ukraine&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIHCAEQIRigATIKCAIQIRgWGB0YHjIKCAMQIRgWGB0YHjIKCAQQIRgWGB0YHtIBBzcmMmowajeoAgCwAgA&sourceid=chrome&ie=UTF-8. (дата звернення 10.11.2023)
26. About the specifics of the moment in Polish-Ukrainian relations: address of the participants of the Ukrainian-Polish Forum, 2023. URL: <https://www.irf.ua/en/ukraine-poland-statement2023/>. (дата звернення 25.11.2023)
27. Agnieszka Pikulicka-Wilczewska & Richard Sakwa *Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives*. 2015. P. 267
28. Andrzej Szeptycki *POLAND-UKRAINE RELATIONS*. 2016. P. 57-76
29. An Overview of Geopolitical Risks in 2023 in Central and Eastern Europe – Grayling. 2023. URL: <https://grayling.com/news-and-views/an-overview-of-geopolitical-risks-in-2023-in-central-and-eastern-europe/>. (дата звернення 17.11.2023)
30. Clara Portela, Paulina Pospieszna, Joanna Skrzypczyńska & Dawid Walentek *Consensus against all odds: explaining the persistence of EU sanctions on Russia*, *Journal of European Integration*, 43:6. 2020 P. 683-699. URL: <https://doi.org/10.1080/07036337.2020.1803854>

31. Contemporary Relations between Poland and Ukraine - Peter Lang Verlag. URL: <https://www.peterlang.com/document/1058259>. (дата звернення 06.11.2023)
32. Eastern Partnership | EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-partnership_en. (дата звернення 13.11.2023)
33. EU Enlargement and Reform (II): The Troubled Polish-Ukrainian Partnership. A View from Warsaw. URL: <https://ip-quarterly.com/en/eu-enlargement-and-reform-ii-troubled-polish-ukrainian-partnership-view-warsaw>. (дата звернення 14.11.2023)
34. EUR 1 million investment is planned for the joint venture of Ukroboronprom and Lubawa SA. Military navigator,2015. URL: <http://www.milnavigator.com/uk/v-sovmestnoe-ukrainsko-polskoe-predpriyatieukroboronproma-i-lubawa-sa-planiruetsya-investirovat-1-mln-evro/>. (дата звернення 11.09.2023)
35. EU-Ukraine summit is 'proof that Russia can't break us', says Zelenskyu. URL: <https://ip-quarterly.com/en/eu-enlargement-and-reform-ii-troubled-polish-ukrainian-partnership-view-warsaw>. (дата звернення 14.11.2023)
36. Explainer: What's on the table for NATO at Vilnius summit?. 2023. URL: <https://www.reuters.com/markets/asia/whats-table-nato-vilnius-summit-2023-07-07/>. (дата звернення 14.11.2023)
37. Foreign Policy Audit: Ukraine-Poland by Kateryna Zarembo / Institute of World Policy. Kyiv. 2016. P. 46. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/Aud_Ukr_Poland_eng_net.pdf
38. Journal of Southeast European and Black Sea Studies. 2023. P. 28. URL: file:///D:/777/Regional_Cooperation_in_Southeastern_Europe.pdf
39. Media portrayal of the Russo-Ukrainian. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Media_portrayal_of_the_Russo-Ukrainian_War. (дата звернення 14.10.2023)

40. Mieliekiestsev Kyrylo Polish-Ukrainian Partnership and Ukraine`s NATO Aspirations: Regional and International Cooperation After The Orange Revolution. 2019. P. 10
41. Ministry of Economy: Ukraine and Poland signed a memorandum on the development of trade facilitation instruments, 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/minekonomiki-ukrayina-ta-polshcha-pidpisali-memorandum-shchodo-rozrobki-instrumentiv-spriyannya-torgivli>. (дата звернення 10.11.2023)
42. New basic agreement with Ukraine may be concluded this year – Poland's Foreign Ministry. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2023/05/17/7402687/>. (дата звернення 18.10.2022)
43. Piotr Buras Partnership for Enlargement: A new way to integrate Ukraine and the EU's eastern neighbourhood. 2022. URL: <https://ecfr.eu/publication/partnership-for-enlargement-a-new-way-to-integrate-ukraine-and-the-eus-eastern-neighbourhood/>. (дата звернення 20.11.2023)
44. Poland and Ukraine: Defending Europe's Future. URL: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2023/09/poland-and-ukraine-defending-europes-future.html>)[oai citation. (дата звернення 18.11.2023)
45. Poland and Ukraine Preparing New Cooperation Agreement. *European Pravda*. 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2023/04/5/7159258/>. (дата звернення 18.11.2023)
46. Poland and Ukraine: The emerging alliance that could reshape Europe – Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/poland-and-ukraine-the-emerging-alliance-that-could-reshape-europe/>)[oai citation. (дата звернення 06.11.2023)

47. Poland and the War in Ukraine: A Conversation with Zbigniew Rau, Poland's Minister of Foreign Affairs. URL: <https://www.csis.org/analysis/poland-and-war-ukraine-conversation-zbigniew-rau-polands-minister-foreign-affairs>. (дата звернення 11.11.2023)
48. Poland is leading Europe's response to the Russian invasion of Ukraine. 2023. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/poland-is-leading-europes-response-to-the-russian-invasion-of-ukraine/>. (дата звернення 02.10.2023)
49. Poland's support to Ukraine: facts and numbers. URL: <https://rubryka.com/en/article/polands-support-to-ukraine/>. (дата звернення 13.11.2023)
50. Poland to become 'economic hub' for Ukraine, says PM. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/poland-become-economic-hub-ukraine-says-pm-2022-06-01/>. (дата звернення 14.11.2023)
51. Poland–Ukraine relations. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Poland%E2%80%93Ukraine_relations#:~:text=Poland%20strongly%20supported%20the%20peaceful,to%20join%20the%20European%20Union. (дата звернення 10.09.2023)
52. Poland-Ukraine tensions: Guns, grain, and Europe's future - New Statesman. URL: <https://www.newstatesman.com/world/europe/2023/10/poland-ukraine-tensions-europe>. (дата звернення 17.11.2023)
53. Poland wants Ukraine to join EU "in a few years" on one condition. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2023/01/30/7387107/>. (дата звернення 15.10.2023)
54. Poland will keep expanding army and supporting Ukraine in 2023, defence minister. URL: <https://www.polskieradio.pl/395/9766/Artykul/3098211.poland-will->

- [keep-expanding-army-and-supporting-ukraine-in-2023-defence-minister-says.](#) (дата звернення 17.11.2023)
55. Polish lawmakers pass resolution in support of Ukraine's NATO bid - English Section. URL: <https://www.polskieradio.pl/395/9766/Artykul/3190795,polish-lawmakers-pass-resolution-in-support-of-ukraine%E2%80%99s-nato-bid#:~:text=The%20resolution%20further%20stated%20that,%E2%80%9D>. (дата звернення 18.10.2023)
56. Polish Sejm supported Ukraine's accession to NATO. URL: [https://www.pravda.com.ua/eng/news/2023/06/16/7407221/#:~:text=The%20lower%20house%20of%20the,Atlantic%20aspirations\)\[oai_citation](https://www.pravda.com.ua/eng/news/2023/06/16/7407221/#:~:text=The%20lower%20house%20of%20the,Atlantic%20aspirations)[oai_citation). (дата звернення 15.10.2023)
57. Praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Stępnia 30 lat stosunków między Polską a niepodległą Ukrainą: Doświadczenia a perspektywy. 2021. P. 348.
58. Przemysław Żurawski vel Grajewski, W trójkącie Polska-Ukraina-Unia Europejska (Spory Polski z mainstreamem UE a perspektywa integracji europejskiej dla Ukrainy) – 9 p. URL: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/1025/140418-w-trojkanie-polska-ukraina-unia-europejska.pdf>
59. Relations with Ukraine. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm. (дата звернення 10.09.2023)
60. Research Briefing: Military assistance to Ukraine 2014-2021. 2022. P. 12
61. Rozmowa z Prezydentem RP Andrzejem Dudą. „Musimy być głodni sukcesu”. Polski Przegląd Dyplomatyczny, Numer 1 (67) 2016. URL: <http://www.ppd.pism.pl/Numery/1-67-2016/Rozmowa-z-Prezydentem-RP-AndrzejemDuda>. (дата звернення 18.11.2023)

62. Russian invasion of Ukraine. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Russian_invasion_of_Ukraine. (дата звернення 15.09.2023)
63. Sanotska K., Saienko O., Bilyk R. Ukrainian - Poland Cross –Border Cooperation: Curreny Situation / Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi. 2019. P. 6. URL: https://www.researchgate.net/publication/342582037_UKRAINIAN-POLAND_CROSS-BORDER_COOPERATION_CURRENT_SITUATION
64. September 15 Crisis: New Test for Ukraine-Poland Relations / *European Pravda*. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/experts/2023/09/11/7169095/>. (дата звернення 20.11.2023)
65. The Minster of Defence of Ukraine and the Minister of National Defence of Poland signed the Protocol on Military and Technical Cooperation. Ministry of Defence of Ukraine. 2016. URL: <http://www.mil.govua/news/2016/07/09/ministr-oboroni-ukraini-ta-ministr-naczionalnoioboroni-polshhi-pidpisali-protokol-shhodo-pitan-vijskovo-tehnicnogospivrobotnicztva--/>. (дата звернення 13.11.2023)
66. The needs of refugees. URL: <https://www.eib.org/en/stories/ukrainian-poland-infrastructure-refugees>. (дата звернення 04.11.2023)
67. They're lobbying for Ukraine pro bono – and making millions from arms firms. URL: <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/01/ukraine-lobbyists-washington-defense-industry>. (дата звернення 12.10.2023)
68. Ukraina w polityce bezpieczeństwa Polski. Przegląd uwarunkowań po 2014. URL: <https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/publication/106377/edition/97435/ukraine-in-the-security-policy-of-poland-the-overview-of-conditions-and-challenges-after-2014-artur-drzewicki>. (дата звернення 21.10.2023)

69. Ukraine and Poland: why the countries fell out in the past, and are now closely allied. URL: <https://theconversation.com/ukraine-and-poland-why-the-countries-fell-out-in-the-past-and-are-now-closely-allied-184906>. (дата звернення 13.11.2023)
70. Ukraine, Poland hope to recover pre-pandemic level of trade. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3116266-ukraine-poland-hope-to-recover-prepandemic-level-of-trade.html>. (дата звернення 03.11.2023)
71. Ukraine, Poland sign eight cooperation agreements – Shmyhal. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-politics/3497518-ukraine-poland-sign-eight-cooperation-agreements-shmyhal.html>. (дата звернення 12.11.2023)
72. Ukraine Situation Regional Refugee Response Plan. URL: <https://reliefweb.int/report/poland/ukraine-situation-regional-refugee-response-plan-january-december-2023-poland-chapter-enpl>. (дата звернення 02.11.2023)
73. Why Poland has become NATO's linchpin in the war in Ukraine 2022. URL: https://www.economist.com/europe/poland-will-play-an-outsized-role-in-western-efforts-to-assist-ukraine/21808064?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppscampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gclid=Cj0KCQiAr8eqBhD3ARIsAJe-buOjlmLpNQ2CA21q3-zLknD8ZyiimMU4TgSCJrXpFC21L-HfOmjhXBAaAoFPEALw_wcB&gclsrc=aw.ds. (дата звернення 15.10.2023)
74. 2023 Vilnius summit. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/2023_Vilnius_summit. (дата звернення 13.11.2023)

SUMMARY

The relevance of the topic lies in the fact that the development of Ukrainian-Polish relations in the context of Russia's aggression against Ukraine is an important aspect of today's international politics. First of all, it plays a geopolitical role, because the states are located in the center of Europe and have a common strategy. The activities of the Republic of Poland and Ukraine can influence the improvement of various areas in the region. Such spheres include: economic, social, international legal, humanitarian, migration and others.

On February 20, 2014, the Russian Federation began the occupation of Crimea. Later, on February 24, 2014, the so-called special forces of the Russian Federation began entering the city of Sevastopol. Later, the Russian Federation began transferring weapons to the Crimean peninsula and blocking Ukrainian military units and ships.

Subsequently, Russian troops without any markings and with disguised identification marks occupied the peninsula and hung the flags of the Russian Federation. Such activity, of course, was carried out without any announcements or official request to the authorities of Ukraine.

After the occupation of the Crimean peninsula, the Russian Federation held a referendum, where the majority of votes were in favor of joining Russia. Nevertheless, the majority of states recognized this vote as illegitimate, believing that it was all carried out under the influence of armed violence and military presence

The annexation of Crimea caused an international reaction and the introduction of sanctions against the Russian Federation. The consequence of this was the isolation of Russia on the international arena and the loss of relations with many countries of the world. The United Nations, in turn, adopted a resolution confirming the territorial integrity of Ukraine and rejecting the annexation of the Crimean Peninsula.

Poland was one of the first countries to officially recognize the state independence of Ukraine on December 2, 1991. The two states began to develop their relations on a new basis as sovereign states. Until now, the history of both countries was difficult due to historical events such as the partition of Poland and Ukrainian-Polish conflicts.

However, with the declaration of Ukraine's independence in 1991, certain improvements in relations began to occur. Poland's recognition of independence and the establishment of diplomatic relations between the Republic of Poland and Ukraine began.

In the relations between Ukraine and Poland, there is active interaction in various areas, such as politics, economy, security and humanitarian aid. Poland is an important partner for Ukraine, especially in the context of geopolitical challenges and the Russian-Ukrainian war.

Both countries seek to strengthen their political relations through active diplomatic interaction. Polish diplomats and leaders support Ukraine in international forums and establish a dialogue with Kyiv.

The Republic of Poland and Ukraine have active trade relations, they develop economic projects, facilitate the exchange of goods and services, which contributes to the economic growth of both countries. Trade relations open wide opportunities for joint economic development of Poland and Ukraine, contributing to the creation of new jobs and increasing the volume of trade.

Ukraine and Poland cooperate within the framework of NATO and other security initiatives in order to ensure stability in the region. As noted, Poland supports Ukraine in the context of Russia's war against Ukraine and security issues.

It is equally important that Poland acts as an important partner for Ukraine in the process of its integration into the European Union. Polish experience in this matter is quite important for our country. In addition, the Republic of Poland provides support and advice to Ukraine on its way to European integration.

Poland actively conducts diplomatic activities in international institutions, including NATO, to support Ukraine's accession, which includes expressions of support at NATO summits and in other international forums. On July 11-12, 2023, the 2023 NATO Summit was held in Vilnius, an important event that brought together the heads of state and government of thirty-one NATO members, their partners and the EU. One of the main topics was the Russian-Ukrainian war. The Republic of Poland advocated giving Ukraine a clear timetable for joining NATO, although this proposal was not accepted by all members of the alliance.

In addition, Poland supports the expansion of cooperation between Ukraine and NATO in areas related to defense, security, as well as reforming the military sector and law enforcement agencies.

To strengthen military ties and defense capabilities, joint exercises are held between Ukraine, Poland and NATO countries. Ukraine participates in a number of military exercises under the auspices of NATO, often with the participation of Poland. Such measures contribute to the increase of Ukraine's defense capabilities and its integration with NATO military standards.

The development of Polish-Ukrainian cooperation in the Atlantic context has led to positive results in the areas of the defense capabilities of both countries, because ensuring the sovereignty of Ukraine is an important component of the security strategy in the Eastern region of Europe.

It is very important for Ukraine to have such an ally as Poland, whose representatives are not afraid to talk about the war in Ukraine and demand help. Polish representatives believe that Russia may not stop at Ukraine, but intensify its aggression deep into Europe.

On the morning of February 24, 2022, the Russian Federation launched a full-scale invasion of Ukraine. Military operations were conducted along the entire length of the common border, covering the territories from Luhansk to Chernihiv, as well as from the territory of Belarus and the occupied Crimea.

As a result of the invasion, large-scale fighting took place, the destruction of peaceful settlements, the death of civilians and military personnel, as well as significant destruction of infrastructure. The conflict has led to a humanitarian crisis, including mass displacement of the population within the country and refugees abroad.

The international community reacted to the invasion by condemning Russia's actions, imposing economic sanctions against the Russian Federation, and providing military, financial, and humanitarian aid to Ukraine.

The Polish chapter of the 2023 Regional Response Plan reaffirms the commitment to support the government's response by humanitarian partners, including civil society, refugee-led organizations, UN agencies, faith-based organizations, international and national NGOs and the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.

Poland, together with the European Union, actively supports the policy of sanctions against Russia, which is a response to the military actions of the Russian Federation, which violate international law and the sovereignty of Ukraine. Poland's position on this issue is principled and unwavering, which underlines its commitment to support international standards and condemn aggressive actions.

Poland has become a key ally of Ukraine in its resistance to Russian aggression, providing significant military aid and support. Cooperation covers the supply of weapons, joint production of ammunition, as well as support for Ukraine's membership in the EU and NATO.

In general, relations between Ukraine and Poland in 2023 are characterized by strengthening of strategic partnership, growth of defense cooperation, deep integration in international organizations and efforts to restore and develop economic ties, which reflects their common interests and mutual support.